

**Uchwała Nr XXXIV/191/2017
Rady Powiatu Złotowskiego
z dnia 22 lutego 2017 roku**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Powiatu Złotowskiego na lata 2017 – 2023**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3-5 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 814) oraz w związku z art. 16 b i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930) Rada Powiatu Złotowskiego uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Złotowskiego na lata 2017 – 2023, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu i Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Jadwiga Harbuzińska-Turek

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

POWIATU ŻŁOTOWSKIEGO

2017 – 2023

Złotów 2017

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Zgodność celów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z polskim ustawodawstwem.....	4
2.1. Zgodność z krajowymi i lokalnymi strategiami.....	4
2.2. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej.....	4
2.3. Wykaz aktów prawnych odnoszących się do polityki społecznej.....	4
3. Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej Powiatu Złotowskiego.....	7
3.1. Charakterystyka Powiatu Złotowskiego.....	7
3.2. Sytuacja demograficzna i jej prognoza na przyszłość.....	8
3.3. Edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna.....	10
4. Diagnoza sytuacji społecznej na terenie Powiatu Złotowskiego.....	12
4.1. Pomoc społeczna w Powiecie Złotowskim.....	13
4.2. Mapa problemów społecznych w Powiecie Złotowskim.....	22
4.2.1. Alkoholizm.....	25
4.2.2. Bezdomność.....	25
4.2.3. Rynek pracy i struktura bezrobocia.....	27
4.2.4. Niepełnosprawność, problemy osób starszych oraz długotrwale chorych.....	30
4.2.6. Opieka nad dzieckiem i rodziną.....	48
4.2.6. System opieki zdrowotnej.....	58
5. Analiza SWOT sytuacji społecznej na terenie Powiatu Złotowskiego.....	62
6. Misja, cele strategiczne i operacyjne strategii.....	74
7. Monitoring i ewaluacja.....	83
8. Podsumowanie.....	83

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Jest ona długotrwałym programem działań, który ma służyć rozwiązywaniu problemów społecznych oraz określaniu kierunków działań na rzecz poprawy sytuacji mieszkańców powiatu. Obowiązek opracowania i realizacji strategii na szczeblu powiatowym wynika z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Na mocy tejże ustawy do zadań własnych powiatu należy (po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami) opracowanie powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, zawierającej diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań, a następnie realizacja opracowanego dokumentu.

Opracowana strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zgodna z podstawowymi zasadami życia społecznego, w szczególności zaś z zasadą pomocniczości, partycypacji społecznej i współodpowiedzialności. Wszelkie proponowane i podejmowane przedsięwzięcia będą prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających w regionie. Jest dokumentem określającym priorytety w przyszłych działaniach powiatu w zakresie polityki społecznej. Ma ona również pomóc w umocowaniu prawnym konkretnych działań, ma być istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych poczynając od Narodowego Planu Rozwoju aż do strategii gminnych, zachowując w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

Podstawą opracowania niniejszego dokumentu był przegląd istniejącej sytuacji w poszczególnych sferach realizowanej na terenie Powiatu Złotowskiego pomocy społecznej.

- Bazą opracowania Strategii były ankiety, raporty z badań opinii publicznej mieszkańców powiatu, a także materiały, analizy statystyczne zgromadzone i opracowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie, a także inne placówki funkcjonujące na terenie Powiatu Złotowskiego bezpośrednio lub pośrednio związane z pomocą społeczną.
- W budowaniu strategii wykorzystano: analizę SWOT pozwalającą zidentyfikować słabe i mocne strony aktualnych metod rozwiązywania problemów społecznych, określić okazje i zagrożenia, analizę zasobów oraz jako podstawę budowania celów, technikę tworzenia scenariuszy przyszłości.
- Strategia obejmuje cele strategiczne w ramach głównych obszarów problemowych, cele strategiczne i działania.

- Strategia stanowi podstawę do tworzenia bardziej szczegółowych programów, planów działania służących poprawie jakości życia w sferze pomocy społecznej na terenie Powiatu Złotowskiego.
- Strategia zaplanowana została do 2023 roku.
- Strategia jest dokumentem otwartym i powinna być poddawana okresowej weryfikacji oraz niezbędnym modyfikacjom.

Opracowanie niniejszego dokumentu i realizacja zawartych w opracowaniu postanowień daje nadzieję, że następne pokolenia nie będą podopiecznymi pomocy społecznej.

Istotnym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt strategii jest diagnoza stanu pomocy społecznej Powiatu Złotowskiego, opracowana przy udziale pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie i informacji uzyskanych od pracowników ośrodków pomocy społecznej. Opracowanie niniejszego dokumentu zostało poprzedzone konsultacjami społecznymi z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, z przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz instytucji działającymi w obszarze pomocy społecznej. Uzyskane podczas spotkań i konsultacji uwagi oraz zgłoszone wnioski pozwoliły zidentyfikować występujące lokalne problemy społeczne, które zostały uwzględnione w tym opracowaniu. Strategia zawiera podstawowe informacje o pomocy społecznej w Powiecie Złotowskim, z uwzględnieniem stanu jednostek pomocy społecznej o charakterze lokalnym.

2. Zgodność celów Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z polskim ustawodawstwem.

2.1. Zgodność z krajowymi i lokalnymi strategiami

„Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Złotowskiego na lata 2017 – 2023” zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi, wśród których wskazać można:

- Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 opublikowaną 20 maja 2011r. w Monitorze Polskim z 2011 r. Nr 36, poz. 423,
- Strategią Rozwoju Kraju 2020 opublikowaną 22 listopada 2012r. w Monitorze Polskim z 2012 r., poz. 882,
- Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 - zgodnie z Uchwałą Nr XXIX/ 559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia zaktualizowanej „Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020”.

2.2. Podstawy prawne w zakresie planowania polityki społecznej w Unii Europejskiej

- Cele zawarte w „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Złotowskiego na lata 2017 – 2023” zgodne są z polityką społeczną Unii Europejskiej.

2.3. Wykaz aktów prawnych odnoszących się do polityki społecznej

Podstawy prawne regulujące system pomocy społecznej w Polsce zawarte są w następujących aktach prawnych:

- **Ustawa o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.).** Warunki prawne i organizację systemu pomocy społecznej określa Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Ustawa o pomocy społecznej określa: zadania w zakresie pomocy społecznej; rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; organizację pomocy społecznej; zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.
- **Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 z późn. zm.)** określa zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w tym zakresie, zasady finansowania w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.
- **Ustawa o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1579 z późn. zm.)** regulująca nowy system pozaubezpieczeniowych świadczeń społecznych, finansowanych w całości ze środków budżetu państwa, całkowicie odrębny od systemu pomocy społecznej. Zamiast, tak jak dotychczas, szeregu różnych, niezależnych od siebie świadczeń, ustawa ta wprowadza tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, które zastępują obecne zasiłki i świadczenia (np. zasiłek wychowawczy, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, jednorazowy zasiłek macierzyński z pomocy społecznej, gwarantowany zasiłek okresowy).
- **Ustawa o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.).** Ustawa o zatrudnieniu socjalnym stwarza szansę na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego. Ustawa ma zastosowanie przede wszystkim do osób, które nie posiadają własnych dochodów, a w szczególności osób bezdomnych w procesie wychodzenia z bezdomności, osób uzależnionych od alkoholu w procesie leczenia, osób uzależnionych od narkotyków w procesie leczenia, osób chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, byłych więźniów oraz uchodźców. Drugą formą pomocy przewidzianą w ustawie jest wsparcie zatrudnienia osób, które uległy wykluczeniu społecznemu.

- **Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 546 z późn. zm.).** Według ustawy, ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. Ustawa przewiduje, że w działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne.
- **Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 239 z późn. zm.).** Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie jest aktem prawnym, wprowadzającym kompleksowe rozwiązania dotyczące podstawowych dziedzin działalności organizacji pozarządowych w Polsce. Obszary, które reguluje ustawa to: prowadzenie działalności pożytku publicznego (działalność odpłatna i nieodpłatna pożytku publicznego), uzyskiwanie przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz konsekwencje z tym związane (warunki uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego), nadzór nad prowadzeniem działalności pożytku publicznego, wolontariat.
- **Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn. zm.).** Rozwiązywanie problemów alkoholowych zakłada, iż większość kompetencji i środków finansowych jest zlokalizowana na poziomie samorządów gmin, które na mocy ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uzyskały kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Ustawodawca w art. 4 ust 1 stanowi: „prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań gminy”.
- **Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 224 z późn. zm.)** zawiera szereg definicji zjawisk związanych z uzależnieniem od narkotyków. Uzależnienie od środków odurzających lub środków psychotropowych w rozumieniu wspomnianej ustawy to zespół zjawisk psychicznych lub fizycznych wynikających z działania tych środków lub substancji na organizm ludzki charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem.
- **Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 645 z późn. zm.).** Ustawa określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej są

realizowane przez instytucje rynku pracy działające w celu: pełnego i produktywnego zatrudnienia; rozwoju zasobów ludzkich; osiągnięcia wysokiej jakości pracy; wzmacniania integracji oraz solidarności społecznej.

- **Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.)**
- **Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.).** Ustawa określa: warunki udzielania i zakres świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto, w zakresie systemu pomocy społecznej funkcjonuje także szereg innych aktów prawnych, do których zaliczyć można m.in.:

- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. z 1993 r. Nr. 17, poz. 78 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1654)
- Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j. Dz. U z 2013 r., poz. 982 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1255)
- Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemców ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 680 z późn. zm.)
- Ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.)

3. Diagnoza aktualnej sytuacji społecznej Powiatu Złotowskiego

3.1 Charakterystyka Powiatu Złotowskiego

Powiat złotowski jest najbardziej na północ wysuniętym powiatem województwa wielkopolskiego. Zajmuje on obszar 1660 km² i administracyjnie obejmuje 8 gmin, w tym 1 gminę miejską (Złotów) i 3 miejsko-wiejskie (Jastrowie, Krajenka i Okonek). Gminy są podzielone na 108 sołectw. Powiat złotowski zamieszkuje 68,7 tys. osób osiedlonych

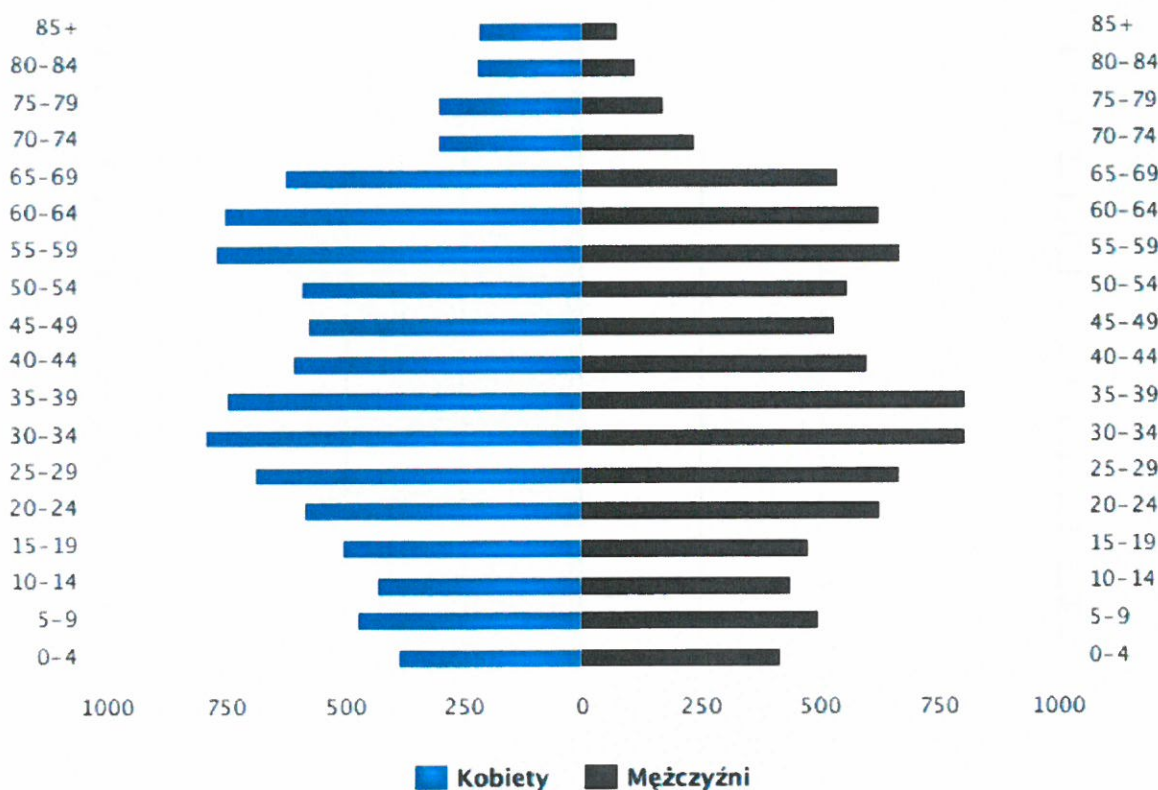
w

4 miastach i 129 miejscowościach wiejskich.

Większość ziem powiatu złotowskiego leży na Pojezierzu Krajeńskim, pozostała część w Dolinie Gwdy, na Pojezierzu Szczecińskim oraz Równinie Wałeckiej. Rzeźbę terenu charakteryzują formy polodowcowe: moreny czołowe, moreny denne, pola sandrowe i jeziora rynnowe. Powiat złotowski w całości przynależy do dorzecza Noteci, a główną rzeką jest Gwda. Występuje tu około 71 jezior i sztucznych zbiorników o powierzchni przekraczającej 1 ha, z których największe to jeziora: Sławianowskie, Borówno i Zaleskie. Obszary leśne zajmują około 47% powierzchni. Do najciekawszych przyrodniczo terenów należy Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Łobżonki i Bory Kujañskie z licznymi stanowiskami roślin chronionych i ostojami bobrów. Atrakcją przyrodniczą stanowią również rezerваты przyrodnicze: „Uroczysko Jary”, „Czarci Staw”, „Kozie Brody” i „Diabli Skok”. Na terenie powiatu zlokalizowano 109 pomników przyrody.

3.2 Sytuacja demograficzna i jej prognoza na przyszłość

Wykres nr 1 Piramida wieku mieszkańców powiatu złotowskiego w 2014 roku

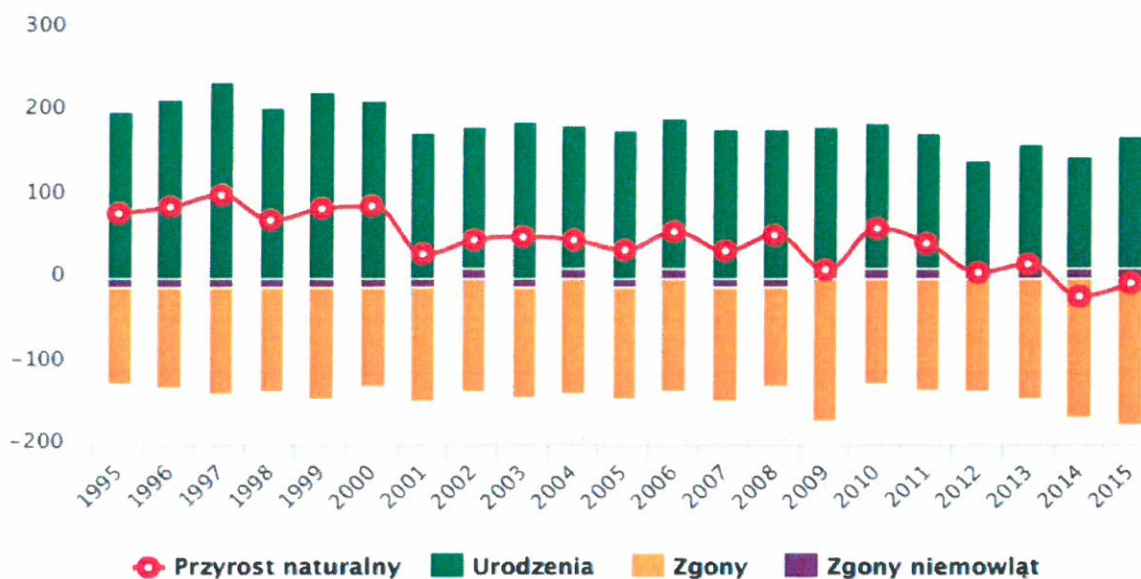

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W powiecie złotowskim mieszka 69 846 osób, z czego 50,4% stanowią kobiety, a 49,6% mężczyźni. W latach 2014-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 2,0%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Powiat złotowski ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 132. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 1,9 na 1000 mieszkańców powiatu złotowskiego. W 2014 roku urodziło się 714 dzieci, w tym 46,8% dziewczynek i 53,2% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,23 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Wykres nr 2 Przyrost naturalny w latach 1995-2014 w powiecie złotowskim

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Problemy społeczne są to między innymi zachowania, zjawiska i procesy społeczne, które postrzegane są przez członków społeczeństwa jako istotne dolegliwości domagające się przeciwdziałania, ograniczenia czy rozwiązania. Występowanie problemów społecznych wiąże się przede wszystkim z wykluczeniem społecznym, dezintegracją społeczną oraz marginalizacją społeczności, której dotyczą problemy społeczne. Na terenie powiatu złotowskiego występuje korzystne zjawisko demograficzne takie jak dodatni przyrost naturalny. Należy jednak zwrócić uwagę na postępujący odpływ osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o stopniowym starzeniu się społeczeństwa (jest to również trend ogólnonarodowy). *Starzeniem się społeczeństwa* nazywamy wzrost w nim odsetka osób starych.

Znaczną grupę mieszkańców powiatu stanowią osoby starsze w przedziale wiekowym od 60 lat i powyżej. Grupa ta ze względu na wiek oraz związane z tym schorzenia będzie wymagała

zwiększonego zaangażowania ze strony służb społecznych. Jednocześnie daje się zauważyć, że powyżej 65 roku życia wzrasta liczba samotnych kobiet. Związane to jest z nadumieralnością mężczyzn. W związku z powyższym koniecznym staje się powstawanie instytucji i placówek oferujących zabezpieczenie opieki, rehabilitacji i spędzenia czasu wolnego, przyczyniających się do utrzymania aktywności ludzi starszych w środowisku.

3.3. Edukacja, ochrona zdrowia, pomoc społeczna

Tabela nr 1 Wydatki budżetów gmin według działów w latach 2014-2015

Lp	Budżety gmin	2014 w tys. zł	% udział w wydatkach w 2014	2015 w tys. zł	% udział w wydatkach w 2015
Miasto Złotów					
1	Budżet miasta	50159,2	100%	49101,5	100%
	Wydatki na oświatę	17464,5	34,82%	19040,2	38,78%
	Wydatki na zdrowie	265,0	0,53%	421,0	0,86%
	Wydatki na pomoc społeczną	10493,3	20,92%	10899,5	22,20%
Gmina i Miasto Jastrowie					
2	Budżet miasta - gminy	36737,9	100%	35940,2	100%
	Wydatki na oświatę	13429,6	36,56%	13815,8	38,44%
	Wydatki na zdrowie	223,3	0,61%	172,9	0,48%
	Wydatki na pomoc społeczną	10732,1	29,21%	10882,8	30,28%
Gmina i Miasto Krajenka					
3	Budżet miasta - gminy	25756,6	100%	24886,0	100%
	Wydatki na oświatę	10586,7	41,10%	10767,3	43,27%
	Wydatki na zdrowie	117,2	0,46%	189,2	0,76%
	Wydatki na pomoc społeczną	3981,4	15,46%	3971,0	15,96%
Miasto i Gmina Okonek					
4	Budżet miasta - gminy	31804,4	100%	29539,0	100%
	Wydatki na oświatę	10972,2	34,50%	11484,2	38,88%
	Wydatki na zdrowie	153,5	0,48%	146,9	0,50%
	Wydatki na pomoc społeczną	7284,6	22,90%	6955,6	23,55%
Gmina Lipka					
5	Budżet gminy	18801,2	100%	18697,3	100%
	Wydatki na oświatę	6711,9	35,70%	6978,1	37,32%

	Wydatki na zdrowie	90,7	0,48%	74,4	0,40%
	Wydatki na pomoc społeczną	4159,9	22,13%	4242,2	22,69%
	Gmina Tarnówka				
6	Budżet gminy	9450,1	100%	9831,4	100%
	Wydatki na oświatę	3406,0	36,04%	3313,2	33,70%
	Wydatki na zdrowie	41,1	0,43%	32,2	0,33%
	Wydatki na pomoc społeczną	1994,3	21,10%	2006,9	20,41%
	Gmina Zakrzewo				
7	Budżet gminy	13954,7	100%	14031,6	100%
	Wydatki na oświatę	6155,2	44,11%	6294,6	44,86%
	Wydatki na zdrowie	71,5	0,51%	67,5	0,48%
	Wydatki na pomoc społeczną	2465,7	17,67%	2423,2	17,27%
	Gmina Złotów				
8	Budżet gminy	31483,9	100%	30972,9	100%
	Wydatki na oświatę	12889,0	40,94%	14584,1	47,09%
	Wydatki na zdrowie	89,7	0,28%	80,2	0,26%
	Wydatki na pomoc społeczną	6311,3	20,05%	6295,9	20,33%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Analizując wydatki budżetu gmin na oświatę, ochronę zdrowia i pomoc społeczną rok do roku utrzymują się one na zbliżonym poziomie. Największa część budżetów gmin jest przeznaczana na oświatę.

Tabela nr 2 Wydatki budżetu powiatu złotowskiego według działów klasyfikacji budżetowej w latach 2012 – 2014

L.p.	Dział klasyfikacji budżetowej	2012	2013	2014
1.	Oświata i wychowanie	20,0 mln (32.1%)	19,6 mln (34%)	19,3 mln (28.9%)
2.	Edukacyjna opieka wychowawcza	8,6 mln (13.8%)	9,7 mln (16.9%)	10,0 mln (15.1%)
3.	Pomoc społeczna	3,8 mln (6%)	3,6 mln (6.2%)	3,7 mln (5.6%)
4.	Ochrona zdrowia	3,8 mln (6%)	2,9 mln (5.1%)	2,7 mln (4.1%)
	Razem	62,5 mln	57,5 mln	66,6 mln

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Suma wydatków z budżetu powiatu złotowskiego wyniosła w 2014 roku 66,6 mln złotych, co daje 951 złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 16% w porównaniu do roku 2013. Największa część budżetu powiatu złotowskiego - 28.9% została przeznaczona na Oświatę i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Edukacyjną opiekę wychowawczą (15.1%)

Tabela nr 3 Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu złotowskiego w roku 2011

Lp.	Rodzaj wykształcenia	Kobiety		Mężczyźni		Razem	
		liczba	procent	liczba	procent	liczba	procent
1	Wyższe	3262	11,8%	2286	8,4%	5548	10,1%
2	Policealne	716	2,6%	240	0,9%	956	1,7%
3	Średnie ogólnokształcące	2595	9,4%	1221	4,5%	3816	7,0%
4	Średnie zawodowe	5690	20,5%	5401	19,9%	11091	20,2%
5	Zasadnicze zawodowe	5153	18,6%	9131	33,7%	14284	26,0%
6	Gimnazjalne	1793	6,5%	2030	7,5%	3823	7,0%
7	Podstawowe ukończone	7838	28,3%	6402	23,6%	14240	26,0%
8	Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	697	2,5%	407	1,5%	1104	2,0%

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Istotnym elementem potencjału zasobów ludzkich jest poziom wykształcenia. Negatywnym zjawiskiem zaobserwowanym w powiecie złotowskim jest bardzo duży udział ludności z wykształceniem podstawowym 26,0 %, gimnazjalnym 7,0%, oraz zasadniczym zawodowym 26,0 %. Natomiast 2,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 10,1% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,7% wykształcenie policealne, 7,0% średnie ogólnokształcące, a 20,2% średnie zawodowe. W porównaniu do średniej krajowej mieszkańcy powiatu złotowskiego mają znacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w powiecie złotowskim największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (28,3%) oraz średnie zawodowe (20,5%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (33,7%) oraz podstawowe ukończone (23,6%).

4. Diagnoza sytuacji społecznej na terenie Powiatu Złotowskiego

Diagnoza społeczna sporządzona została na podstawie istniejących i dostępnych materiałów statystycznych i urzędowych:

- sprawozdawczość Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie w latach 2012-2015;
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 2011-2016;
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Złotowskim na lata 2015-2017;
- dane Powiatowego Urzędu Pracy w Złotowie;
- dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie,
- dane z Głównego Urzędu Statystycznego,
- ankieta przeprowadzona na potrzeby opracowania.

4.1. Pomoc społeczna w Powiecie Złotowskim

Pomoc społeczna umożliwia przewyżnianie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie (prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

1. osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2. cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650 oraz z 2014 r. poz. 463 i 1004), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,

- b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany - w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;
- c) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1525), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Prawo do świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego przysługuje cudzoziemcom przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia, o którym mowa w art. 170 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub na podstawie zezwolenia, o którym mowa w art. 176 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach.

Osoba lub rodzina ubiegająca się o pomoc społeczną może zgłosić się do ośrodka pomocy społecznej w miejscu zamieszkania (ośrodki znajdują się w każdej gminie). Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają uprzednio przeprowadzenia przez pracownika socjalnego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Decyzje w sprawach świadczeń pomocy społecznej wydawane są w formie pisemnej. Od każdej decyzji służy prawo odwołania.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Główne cele pomocy społecznej:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających

dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym,

- zapewnienie dochodu do wysokości poziomu interwencji socjalnej osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- stworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

Pomoc społeczna od dnia 1 maja 2004 r. funkcjonuje na podstawie **ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.).

Ustawa o pomocy społecznej podaje zamkniętą listę powodów, dla których każdy człowiek ma prawo skorzystać z systemu pomocy społecznej. Przesłanką podstawową przyznawania pomocy jest spełnianie kryterium dochodowego, informującego o istotnym braku środków do życia.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2015 r. dla osoby samotnie gospodarującej jest nim dochód nie przekraczający kwoty **634 zł**, natomiast dla osoby w rodzinie – kwota **514 zł**. Rada gminy, w drodze uchwały, może podwyższyć kwoty uprawniające do zasiłków okresowego i celowego.

Na terenie Powiatu Złotowskiego pomoc społeczną świadczą samorządowe Ośrodki Pomocy Społecznej przedstawione w Tabeli nr 4

Tabela nr 4 Samorządowe Ośrodki Pomocy Społecznej szczebla lokalnego

Lp.	Nazwa jednostki	Miejscowość
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Kr. Jadwigi 54 77 – 400 Złotów
2	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Kieniewicza 19 64 -915 Jastrowie
3	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Domańskiego 22 77 – 430 Krajenka
4	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Leśna 46 64 – 965 Okonek
5	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Kościuszki 28 77 – 420 Lipka

6	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Niepodległości 18 77 – 416 Tarnówka
7	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Osmańczyka 7 77 – 424 Zakrzewo
8	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. M.C.Skłodowskiej 3 77 – 400 Złotów

Samorządową jednostką pomocy społecznej jest także **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie**.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 575 z późn. zm.) **do zadań powiatu należą:**

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - a) grup wsparcia,
  - b) specjalistycznego poradnictwa;
- 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
- 11) prowadzenie rejestru danych, danych o osobach:

- a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
  - b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka.
- 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
- 13) finansowanie:
- a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
  - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego;
- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zm.) organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania. Zgodnie z Zarządzeniem Nr 47/2011 z dnia 06 września 2011 roku Starosty Złotowskiego **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.**

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych

- zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- 3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
  - 4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
  - 5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
  - 6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
  - 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
  - 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
  - 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
  - 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
  - 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
  - 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę;
  - 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
  - 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
  - 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;

- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku, gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Natomiast zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2016r., poz. 930) **do zadań własnych powiatu należy:**

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 4) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;
- 5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 przesłanki obligatoryjnego udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- 6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

- 8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 10) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznanych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 14) sporządzanie, zgodnie z art. 16a ocena zasobów pomocy społecznej, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 15) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

Ponadto na terenie Powiatu Złotowskiego działa wiele organizacji pozarządowych, których celem jest pomoc ludziom najbardziej jej potrzebującym.

Wymienić należy tu:

1. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Złotowie
2. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Złotowie wraz kołami terenowymi
3. Polski Związek Niewidomych w Złotowie
4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Złotowie
5. Stowarzyszenie „Uśmiech Dziecka” w Jastrowiu
6. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym w Jastrowiu
7. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej w Gminie i Mieście Krajenka
8. Fundacja „Złotowianka” w Złotowie
9. Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym SŁONECZKO w Stawnicy
10. Fundacja CIS- Chcemy Integracji Społeczeństwa w Złotowie
11. Fundacja na rzecz Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Krajna” w Złotowie

Placówki pomocy społecznej o zasięgu gminnym:

- **Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Jastrowiu - przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jastrowiu.**

Świetlica udostępniona jest od poniedziałku do piątku od godz. 8:00-18:00. Osoby korzystające z usług DDPS to osoby samotne w wieku emerytalnym, osoby starsze i osoby z określonym stopniem niepełnosprawności. Ilość miejsc 60. Dzienny Dom Pomocy organizuje

czas wolny podopiecznym poprzez zajęcia świetlicowe i terapeutyczne. Przygotowuje posiłki i je wydaje. Tworzy warunki do rozwijania form aktywności ruchowej poprzez możliwości korzystania z zabiegów fizjoterapeutycznych. Daje możliwość udziału w imprezach sportowych oraz doskonalenia znajomości zasad zdrowego stylu życia oraz organizuje wystawy, odczyty, prelekcje.

- **Zespół Mieszkań Chronionych i Socjalnych w Nadarzycach przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jastrowiu.**

Mieszkanie chronione jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. W Zespole Mieszkań Chronionych i Socjalnych w Nadarzycach zamieszkuje aktualnie 18 osób, przewidywana ilość to 20 mieszkańców. Opiekę nad mieszkańcami sprawuje 8 opiekunek osób starszych.

- **Noclegownia dla bezdomnych w Złotowie ul. 8 Marca 16 – prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Złotowie**

Z Noclegowni mogą korzystać w pierwszej kolejności osoby bezdomne z terenu miasta Złotowa, nie posiadające przejściowo innego zakwaterowania, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie o pomocy społecznej, a także osoby bezdomne spoza terenu miasta. Wówczas właściwa gmina dokonuje opłaty zgodnie z ustalonymi stawkami zawartymi w Uchwale Nr XXXI/218/06 Rady Miejskiej w Złotowie z dnia 29 czerwca 2006 roku. Istnieje również możliwość schronienia doraźnego, trwającego nie dłużej niż 3 dni.

Noclegownia czynna jest przez 7 dni w tygodniu, w godzinach:

- w okresie od 1 października do 30 kwietnia - całodobowo,
- w pozostałym okresie: od poniedziałku do piątku – od 19.00 do 7.00,
- w dni wolne od pracy całodobowo.

W wyjątkowych przypadkach, np. przy ekstremalnych warunkach pogodowych, kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, może ustalić inne godziny otwarcia Noclegowni.

- **Dzienny Dom Opieki "Senior - WIGOR" w Złotowie prowadzony przez Fundację CIS – Chcemy Integracji Społeczeństwa w Złotowie**

Dom jest ośrodkiem wsparcia dla osób, które w wyniku choroby, podeszłego wieku, niepełnosprawności i zdarzeń losowych nie mogą samodzielnie sprostać zadaniom stawianym przez codzienne życie, wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb, ale nie wymagają usług świadczonych przez jednostkę całodobowej opieki. Dom jest placówką koedukacyjną, dysponującą 20 miejscami. Dom zapewnia, co najmniej 8-godzinną ofertę usług w dni powszednie. Placówka zapewnia dwa posiłki, w tym jeden ciepły oraz napoje.

- **Dzienny Dom „Senior-WIGOR” w Okonku prowadzony przez Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Okonku**

Dzienny Dom „Senior-WIGOR” czynny jest w dni robocze tj. od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00. Oferta Dziennego Domu jest skierowana do osób w wieku powyżej 60 roku życia, nieaktywnych zawodowo, którym zostanie zapewniona pomoc i wsparcie w czynnościach dnia codziennego, gorący posiłek oraz udział w zajęciach aktywizacyjnych, ruchowych, sportowo - rekreacyjnych jak również kulturalno - oświatowych i edukacyjnych.

4.2. Mapa problemów społecznych w Powiecie Złotowskim

Mapa problemów społecznych została opracowana na podstawie danych zebranych od ośrodków pomocy społecznej działających na terenie powiatu złotowskiego.

Do najczęściej wymienionych przyczyn udzielania pomocy społecznej należą:

- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- ubóstwo,
- długotrwała lub ciężka choroba,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia, gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- alkoholizm.

Tabela nr 5 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014 i 2015

L.p.	Nazwa gminy	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej		Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	
		2014	2015	2014	2015
1.	Miasto Złotów	761	736	1725	1668
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	629	619	1890	1822
3.	Gmina i Miasto Krajenka	170	178	553	548
4.	Miasto i Gmina Okonek	577	563	1533	1457
5.	Gmina Lipka	300	289	955	891
6.	Gmina Tarnówka	130	132	277	352
7.	Gmina Zakrzewo	230	240	659	683
8.	Gmina Złotów	399	411	1233	1255
Razem		3196	3168	8825	8676

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Tabela nr 6 Mieszkańcy gmin korzystający z usług opiekuńczych w latach 2014 i 2015

Lp..	Nazwa gminy	2014	2015
1.	Miasto Złotów	110	111
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	18	13
3.	Gmina i Miasto Krajenka	9	11
4.	Miasto i Gmina Okonek	31	25
5.	Gmina Lipka	23	19
6.	Gmina Tarnówka	3	3
7.	Gmina Zakrzewo	18	18
8.	Gmina Złotów	-	-
Razem:		212	200

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Tabela nr 7 Osoby pobierające zasiłek stały (wyrównawczy) z tytułu wieku lub niepełnosprawności w 2014, 2015 roku

Lp..	Nazwa gminy	2014	2015
1.	Miasto Złotów	124	115
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	72	78
3.	Gmina i Miasto Krajenka	26	28
4.	Miasto i Gmina Okonek	108	110
5.	Gmina Lipka	49	50
6.	Gmina Tarnówka	33	29
7.	Gmina Zakrzewo	14	16
8.	Gmina Złotów	55	51
Razem:		481	477

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Tabela nr 8 Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń pomocy społecznej

Lp.	Nazwa gminy	2014	2015
1.	Miasto Złotów	222	228
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	143	161
3.	Gmina i Miasto Krajenka	77	87
4.	Miasto i Gmina Okonek	123	123
5.	Gmina Lipka	120	118
6.	Gmina Tarnówka	70	69
7.	Gmina Zakrzewo	49	58
8.	Gmina Złotów	124	125
Razem		928	969

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Tabela nr 9 Osoby bezrobotne korzystające z pomocy społecznej

Lp.	Nazwa gminy	2014	2015
1.	Miasto Złotów	1032	925
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	484	463
3.	Gmina i Miasto Krajenka	107	107
4.	Miasto i Gmina Okonek	385	409
5.	Gmina Lipka	184	160
6.	Gmina Tarnówka	10	62
7.	Gmina Zakrzewo	57	49
8.	Gmina Złotów	188	197
Razem		2447	2372

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Z zamieszczonych tabel wynika, że w latach 2014 - 2015 nieznacznie spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz liczba osób pobierających zasiłek stały z tytułu niepełnosprawności lub wieku. Osoby pobierające zasiłek stały z tytułu wieku lub inwalidztwa to osoby, które nie uzyskały świadczeń z innych form zabezpieczenia społecznego np. renta, emerytura.

4.2.1. Alkoholizm

Tabela nr 10 Rodziny z problemem alkoholowym w Powiecie Złotowskim

Lp.	Nazwa gminy	Liczba rodzin z problemem alkoholowym		Liczba osób w rodzinach z problemem alkoholowym		Liczba dzieci do 18r.ż w rodzinach z problemem alkoholowym	
		2014	2015	2014	2015	2014	2015
1	Miasto Złotów	97	77	159	132	17	12
2	Gmina i Miasto Jastrowie	66	69	156	151	54	55
3	Gmina i Miasto Krajenka	40	44	94	92	19	16
4	Miasto i Gmina Okonek	27	28	49	48	10	6
5	Gmina Lipka	16	8	58	28	23	10
6	Gmina Tarnówka	6	9	6	15	1	1
7	Gmina Zakrzewo	5	3	9	8	3	3
8	Gmina Złotów	33	41	58	91	4	8
Razem		290	279	589	565	131	111

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

4.2.2. Bezdomność

Tabela nr 11 Osoby bezdomne przebywające na terenie powiatu w latach 2014-2015

L.p.	Nazwa gminy	Liczba bezdomnych przebywających na terenie gminy		Liczba bezdomnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	
		2014	2015	2014	2015
1.	Miasto Złotów	Brak danych	Brak danych	57	56
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	11	16	11	16
3.	Gmina i Miasto Krajenka	4	3	4	3
4.	Miasto i Gmina Okonek	4	3	9	8

5.	Gmina Lipka	0	0	3	4
6.	Gmina Tarnówka	3	2	2	2
7.	Gmina Zakrzewo	8	9	3	3
8.	Gmina Złotów	10	6	10	6
Razem:		75	76	137	137

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Tabela nr 12 Liczba interwencji domowych mających znamiona przemocy

L.p.	Nazwa gminy	2014	2015
1.	Miasto Złotów	13	15
2.	Gmina i Miasto Jastrowie	24	49
3.	Gmina i Miasto Krajenka	10	10
4.	Miasto i Gmina Okonek	33	24
5.	Gmina Lipka	0	1
6.	Gmina Tarnówka	8	7
7.	Gmina Zakrzewo	4	5
8.	Gmina Złotów	20	15
Razem:		35	37

Źródło: Dane uzyskane z ośrodków pomocy społecznej powiatu złotowskiego

Takie zjawiska jak bezrobocie, bezdomność, powodujące wykluczenie społeczne, prowadzą do nasilania się zjawisk patologicznych tj. alkoholizmu i przemocy w rodzinie. Skala zjawiska utrzymuje się na stałym poziomie. Jednocześnie daje się zauważyć wzmożone działania jednostek pomocy społecznej i komisji antyalkoholowych w przeciwdziałaniu patologiom. Istotny jest również wzrost świadomości ofiar przemocy.

W Szpitalu Powiatowym w Złotowie funkcjonuje oddział psychiatryczny i detoksykacyjny, mieszczą się w osobnym budynku na terenie szpitala ogólnego, a Oddział Terapii Uzależnień znajduje się w Piecewie. Obydwa oddziały funkcjonują w trybie stałej, 24-godzinnej gotowości dyżuru ostrego. Dzięki uruchomieniu Oddziału Terapii Uzależnień od Alkoholu w Piecewie możliwa jest kompleksowa pomoc osobom uzależnionym.

Przedstawione powyżej problemy społeczne ukazują sytuacje mieszkańców powiatu z jakimi najczęściej muszą się zmagać w codziennym życiu. Z analizy ankiet ośrodków pomocy

społecznej wynika, że na przestrzeni dwóch lat (2014-2015) najczęstsze powody udzielania pomocy nie zmieniają się znacząco.

Bezrobocie, niepełnosprawność i ubóstwo zostały wskazane, jako główne problemy osób korzystających z pomocy społecznej. W Polsce według danych GUS w 2012 r. w najtrudniejszej sytuacji znalazły się gospodarstwa domowe, których podstawą były nie zarobkowe źródła utrzymania, szczególnie świadczenia inne niż renty i emerytury. Ubóstwo dotyczyło też osób, które wykonywały nisko płatną pracę. Osoby niepełnosprawne zmagają się z trudnościami związanymi z dostępem do rynku pracy, stałych dochodów a szczególnie do rehabilitacji.

4.2.3.. Rynek pracy i struktura bezrobocia

Bezrobocie jest zjawiskiem złożonym i różnie definiowanym. Szerszą kategorię jest pozostawanie bez pracy lub nieaktywność zawodowa. Są to kategorie szczególnie ważne z punktu widzenia opisów klientów systemu pomocy społecznej oraz programów adresowanych do nich w ramach tego systemu. Utrata pracy była i jest w Polsce bardzo dotkliwa, gdyż ubożenie bezrobotnych dokonuje się gwałtownie, startując z niższego poziomu zamożności niż w krajach bardziej rozwiniętych. Przy braku oszczędności oraz ubezpieczeń od bezrobocia - szczególnie w warunkach bezrobocia strukturalnego - osoby bezrobotne tracące prawo do zasiłku automatycznie stają się klientami systemu pomocy społecznej. Bezrobocie jest bowiem jedną z najczęstszych przyczyn ubiegania się o wsparcie. Brak pracy przyczynia się do wielu innych negatywnych zjawisk, a pomoc osobom bezrobotnym wiąże się często z koniecznością rozwiązywania innych problemów. Konsekwencją długotrwałego bezrobocia jest pogorszenie się standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie a w skrajnych wypadkach zaniechanie uczestnictwa w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym, wreszcie dyskomfort psychiczny i poczucie beznadziejności.

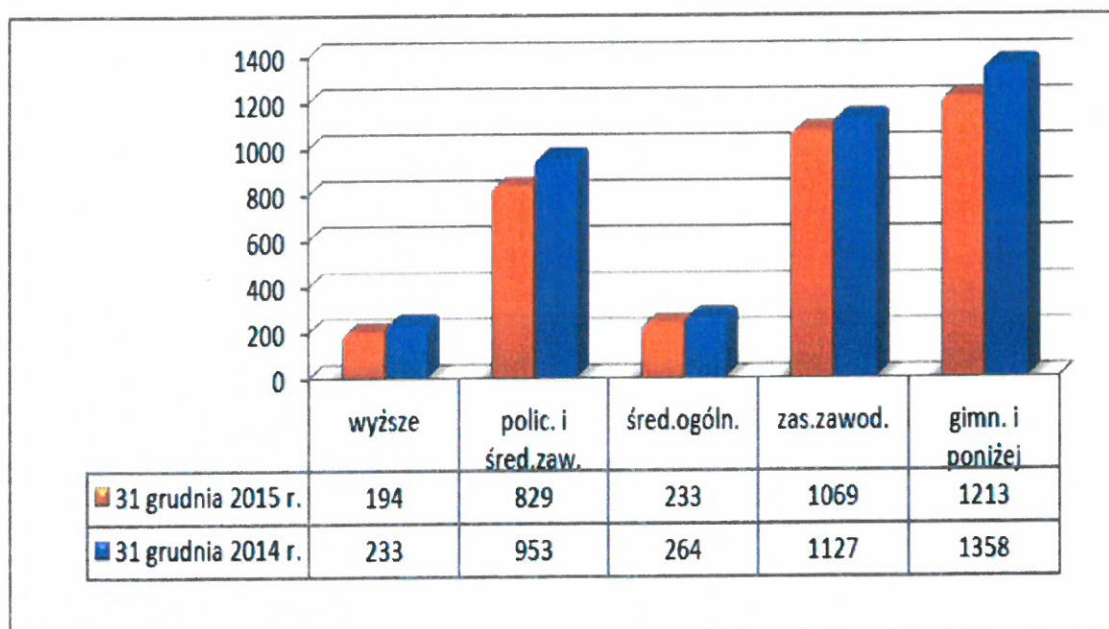
Tabela nr 13 Bezrobocie w gminach powiatu złotowskiego

Nazwa gminy	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2015
Miasto Złotów	737	883
Jastrowie	732	828
Krajenka	327	381
Okonek	497	520
Lipka	326	354
Tarnówka	180	167

Zakrzewo	222	247
Złotów	517	555
POWIAT ZŁOTOWSKI	3538	3935

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie

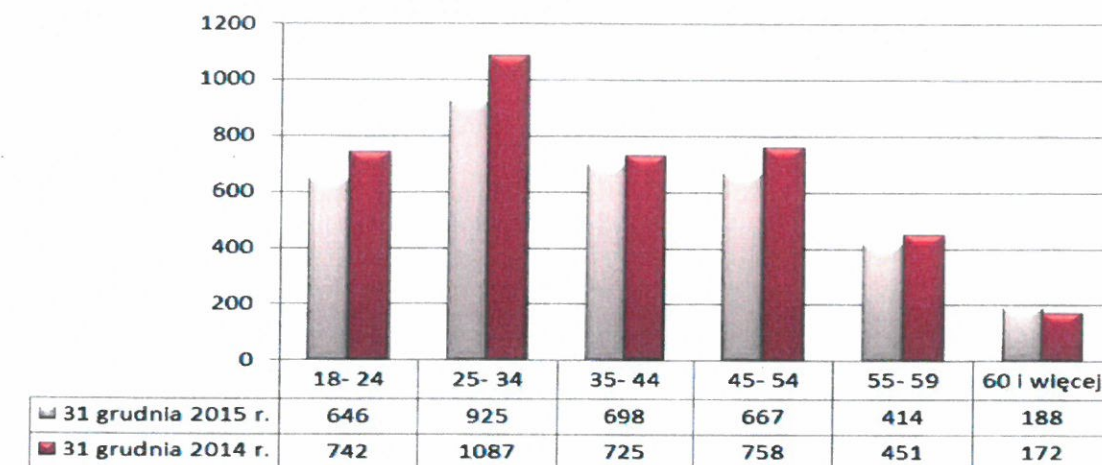
Wykres nr 3 Bezrobotni według wykształcenia w powiecie złotowskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie

Bezrobotni o niskim poziomie wykształcenia (zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe) stanowili łącznie 64,5% ogółu zarejestrowanych na koniec roku 2015. Bezrobotni z wykształceniem policealnym, średnim ogólnym i średnim zawodowym stanowili 30% ogółu zarejestrowanych. Bezrobotni z wykształceniem wyższym, stanowili 5,5% ogółu zarejestrowanych. Najłatwiej jest znaleźć pracę osobom posiadającym wyższe wykształcenie, kreatywnym, mobilnym, innowacyjnym, posiadającym dodatkowe umiejętności i uprawnienia oraz chętnie decydującym się na zmianę kwalifikacji. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Złotowie wśród zarejestrowanych bezrobotnych z wyższym wykształceniem dominują osoby, które ukończyły kierunki pedagogiczne, administracyjne i ekonomiczne.

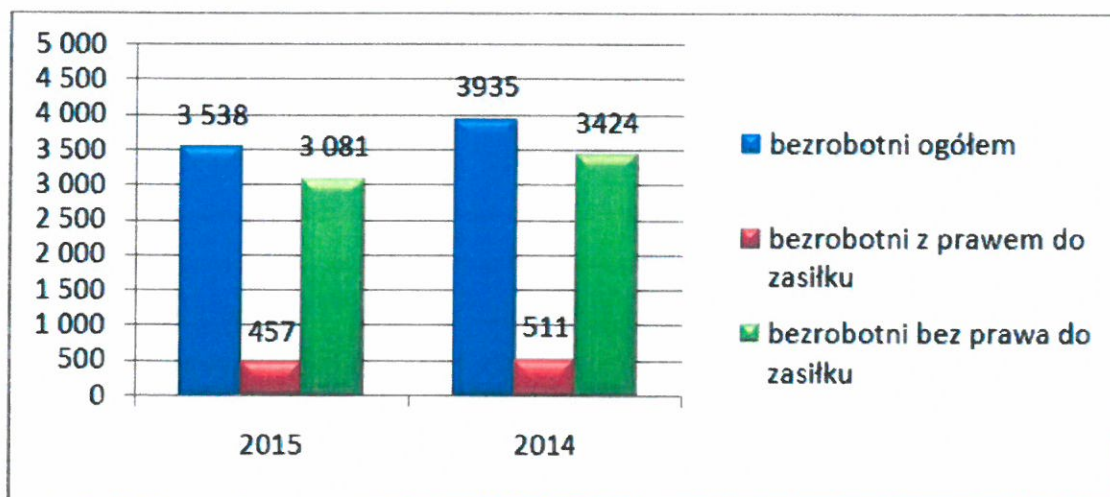
Wykres nr 4 Bezrobotni według wieku w powiecie złotowskim

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie

W strukturze wiekowej według stanu na koniec 2015 roku najliczniejszą grupę stanowili bezrobotni w wieku od 18 do 24 oraz od 25 do 34 lat tj. łącznie 44,4 % ogółu zarejestrowanych, równie licznymi grupami są osoby w wieku od 45 do 54 lat (18,8%). Osoby należące do tych grup wiekowych na rynku pracy napotykają na trudności w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia. Pracodawcy postrzegają osoby w wieku od 45 do 54 lat jako mniej wydajne i gorzej wykwalifikowane. Niektórzy bezrobotni mają również trudności z dostosowaniem się do modernizującej się gospodarki i nowych technologii. Z kolei osoby młode do 25 roku życia mają utrudniony start zawodowy. Wynika to głównie z braku doświadczenia, odpowiednich kwalifikacji lub niedoceny tych kwalifikacji przez pracodawców.

Wykres nr 5 Podział osób bezrobotnych ze względu na prawo do zasiłku

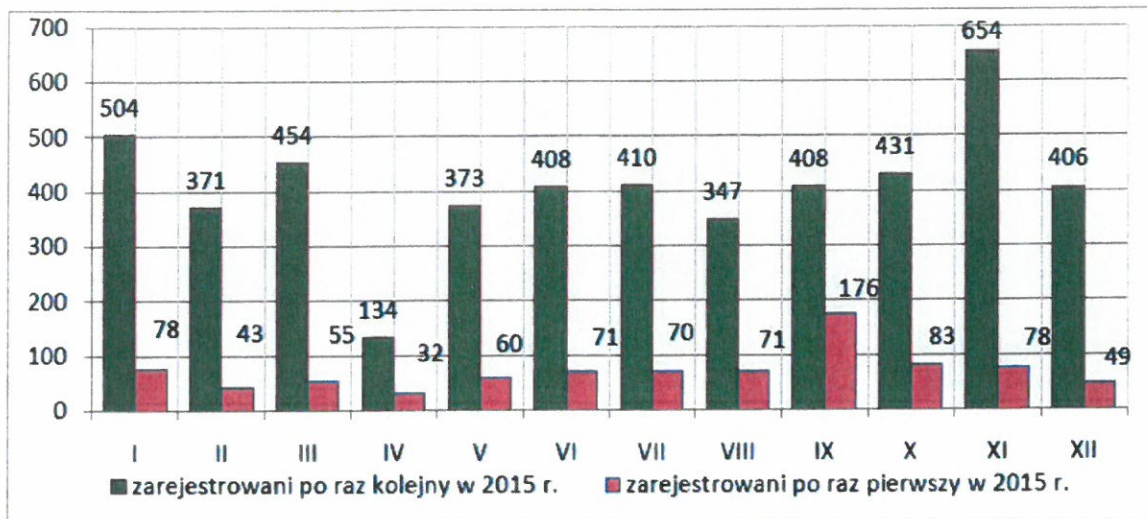

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie

Osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku ubiegają się o pomoc z ośrodków pomocy społecznej.

Wykres nr 6 Podział osób bezrobotnych ze względu na ponowną rejestrację

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Złotowie

W analizowanym roku podobnie jak w latach ubiegłych dominowały osoby, które znalazły się bez pracy po raz kolejny. Najwyższą liczbę rejestracji odnotowano w listopadzie 2015 r. (654), co może świadczyć o sezonowości niektórych prac.

Bezrobocie jest podstawową przyczyną degradacji osób i rodzin. Brak zatrudnienia bardzo często stanowi przyczynę wykluczenia społecznego, rozpadu rodzin, wzmożone występowanie patologii tj. alkoholizmu, przemocy w rodzinie.

4.2.4. Niepełnosprawność, problemy osób starszych oraz długotrwale chorych

W odniesieniu do niepełnosprawności nie istnieje jedna definicja tego pojęcia. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) osoba niepełnosprawna to osoba, u której istotne uszkodzenia i obniżenie sprawności funkcjonowania organizmu powodują uniemożliwienie, utrudnienie lub ograniczenie sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie, biorąc pod uwagę takie czynniki jak płeć, wiek oraz czynniki zewnętrzne. Definicja osób niepełnosprawnych zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: „Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi”.

Szczegółowemu uregulowaniu pomocy dla osób niepełnosprawnych w Polsce służy ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), która zawęży powyższą

definicję określając: „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności,
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy – na podstawie odrębnych przepisów lub
3. o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Według powyższej ustawy niepełnosprawność podlega stopniowaniu i w ten sposób ustala się trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

- Do **znacznego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą niezbędnej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.
- Do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej, lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
- Do **lekkiego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadku przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej lub zatrudnienia w formie telepracy.

Stopnie te odpowiadają wcześniejszym tzw. grupom inwalidzkim odpowiednio: pierwszej, drugiej i trzeciej. Jeżeli osoba niepełnosprawna posiadała przed dniem wejścia w życie ustawy (1 stycznia 1998 roku) orzeczenie Komisji Lekarskiej do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia o zakwalifikowaniu do jednej z tych trzech grup na stałe, wówczas automatycznie traktuje się ją

jako osobę posiadającą orzeczenie o odpowiadającym stopniu niepełnosprawności i tak odpowiednio:

- znaczny stopień niepełnosprawności – I grupa inwalidzka – całkowicie niezdolny do pracy i niezdolny do samodzielnej egzystencji,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności – II grupa inwalidzka – całkowicie niezdolny do pracy,
- lekki stopień niepełnosprawności – III grupa inwalidzka – częściowo niezdolny do pracy.

Natomiast osoby o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym uznaje się za niepełnosprawne, z tym że:

1. osoby, którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny, traktuje się jako zaliczone do znacznego stopnia niepełnosprawności,
2. pozostałe osoby traktuje się jako zaliczone do lekkiego stopnia niepełnosprawności (pod warunkiem, iż nabyły prawo przed dniem wejścia w życie ustawy).

Osoby posiadające orzeczenie lekarza orzecznika KRUS wydane po dniu wejścia w życie ustawy (po 1 stycznia 1998 roku) nie są osobami prawnie niepełnosprawnymi.

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Brak jest dokładnych danych dotyczących liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących Powiat Złotowski. Dane te są tylko szacunkowe, bowiem informacje o rozmiarze niepełnosprawności otrzymuje się ze statystycznych badań ankietowych, które są rzadko aktualizowane. Poza tym, ze względu na stosowaną metodologię badań dostępność aktualnych danych na określonym poziomie podziału terytorialnego (w tym powiatu złotowskiego) jest ograniczona. Oszacowanie rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Złotowskiego niemożliwe jest także z powodu braku wspólnej bazy danych, w której byłyby gromadzone i przetwarzane informacje dotyczące tej grupy. Pozyskiwane dane nie obejmują całej zbiorowości osób niepełnosprawnych, są rozproszone w różnych instytucjach i mogą się powielać.

Największym badaniem pozwalającym ustalić ogólną liczbę osób niepełnosprawnych oraz scharakteryzować tę część społeczeństwa są spisy powszechne. Problematyka niepełnosprawności (wcześniej określanej mianem inwalidztwa) badana była w kolejnych spisach powszechnych począwszy od 1978 roku. Ostatni Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań z 2011 roku mówi o prawie 4,7 mln osób z niepełnosprawnością w Polsce (12,2% ludności kraju).

Według metodologii przyjętej przez Główny Urząd Statystyczny na potrzeby przeprowadzenia Narodowego Spisu Powszechnego dokonano podziału osób niepełnosprawnych na dwie grupy, tj.: osoby niepełnosprawne prawnie, czyli te, które posiadają potwierdzoną orzeczeniem niepełnosprawność, wydane przez odpowiedni organ do tego uprawniony i osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, które subiektywnie odczuwają ograniczoną zdolność do wykonywania czynności właściwie do swego wieku.

Tabela nr 14 Osoby niepełnosprawne wg kategorii niepełnosprawności w Powiecie Złotowskim

Wyszczególnienie	Liczba osób
Ludność ogółem ze względu na miejsce zamieszkania	96791
Osoby niepełnosprawne razem	9614
Osoby niepełnosprawne prawnie razem	6921
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności znacznym	1624
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym	2583
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności lekkim	1957
Osoby niepełnosprawne prawnie o stopniu niepełnosprawności nieustalonym	185
Osoby niepełnosprawne prawnie w wieku 0-15 lat z orzeczeniem o niepełnosprawności	572
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	2694

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Liczba osób z prawnie orzeczoną niepełnosprawnością w Powiecie Złotowskim w 2011 roku wynosiła 6921, co stanowiło 7,15% ogólnej liczby mieszkańców powiatu. Sumując liczbę osób niepełnosprawnych prawnie z osobami niepełnosprawnymi tylko biologicznie liczba osób niepełnosprawnych, wg Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, wzrasta do 2694 osób, czyli 2,78% ogółu mieszkańców powiatu.

Należy podkreślić, że w Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań z 2011 r. udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności odbywało się na zasadzie dobrowolności – ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu. Tak więc, według informacji GUS, prawie 1,5 mln osób odmówiło udzielenia odpowiedzi. Spis pokazuje wobec tego zaniżone odsetki osób niepełnosprawnych w relacji do ogólnej liczby ludności. Zauważyć należy, że w związku ze starzeniem się społeczeństwa, wzrostem zewnętrznych przyczyn

niepełnosprawności (urazy, wypadki) zaprezentowane dane mogą tylko pokazywać pewne znamienne zjawiska, dominujące trendy wśród badanej kategorii. Liczba niepełnosprawnych nie maleje, ale rośnie.

Potwierdzeniem prawnym faktycznie istniejącej niepełnosprawności jest stosowne orzeczenie, wydane przez właściwy organ. W Polsce orzeczenia o niepełnosprawności wydawane są do celów rentowych przez lekarzy orzeczników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, komisje lekarskie Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także komisje podległe Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji na podstawie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz do celów pozarentowych przez powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Osoby pochodzące z terenu Powiatu Złotowskiego mogą składać wnioski o wydanie orzeczenia w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności mieszczącym się w Złotowie.

Tabela nr 15. Informacja o ilości wydanych orzeczeń mieszkańcom Powiatu Złotowskiego

Rodzaj orzeczenia	2012r	2013r	2014r	2015r	2016r
Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności po 16 r.ż.	1489	1286	1340	1418	1232
Orzeczenia o niepełnosprawności	453	377	407	482	402
Razem	1942	1663	1747	1900	1634

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

W świetle statystyki prowadzonej przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności ocenia się, że w latach 2012 – 2016 liczba wydawanych orzeczeń utrzymywała się na podobnym poziomie. W latach 2014-2015 nastąpił wzrost ilości wydanych orzeczeń spowodowany koniecznością ponownego ubiegania się o karty parkingowe. natomiast w 2016 roku obserwuje się spadek.

Tabela nr 16 Liczba wydanych orzeczeń wg wieku w latach 2014 i 2015

Lp.	Wiek niepełnosprawnych	2014r	2015r
1	Dzieci przed 16 rokiem życia	386	446
2	Wiek 16-25 lat	112	125
3	Wiek 26-40 lat	166	149
4	Wiek 41-60 lat	559	591
5	Wiek powyżej 60 lat	415	558
	Razem	1638	1869

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

Tabela nr 17 Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności osoby powyżej 16 roku życia

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	2014r	2015r
1	01-U- upośledzenie umysłowe	40	52
2	02-P- choroby psychiczne	96	98
3	03-L- zaburzenia głosu, mowy i słuchu	42	67
4	04-O- choroby narządu wzroku	30	28
5	05-R- upośledzenia narządu ruchu	525	554
6	06-E- epilepsja	17	19
7	07-S- choroby układu oddechowego i krążenia	170	196
8	08-T- choroby układu pokarmowego	38	37
9	09-M- choroby układu moczowego i płciowego	29	41
10	10-N- choroby neurologiczne	126	151
11	11-I- inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia i choroby układu krwiotwórczego	138	177
12	12-C- całkowite zaburzenie rozwojowe	1	3
Razem		1252	1423

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

Tabela nr 18 Liczba osób niepełnosprawnych orzeczonych po raz pierwszy w 2014 i 2015

Lp.	Stopień niepełnosprawności	2014r	2015r
1	Znaczny	184	206
2	Umiarkowany	312	259
3	Lekki	153	164
Razem		649	629

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

Tabela nr 19 Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności osoby przed 16 rokiem życia

Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	2014r	2015r
1	01-U- upośledzenie umysłowe	21	12
2	02-P- choroby psychiczne	26	23
3	03-L- zaburzenia głosu, mowy i słuchu	15	18
4	04-O- choroby narządu wzroku	9	11
5	05-R- upośledzenia narządu ruchu	21	26
6	06-E- epilepsja	8	12
7	07-S- choroby układu oddechowego i krążenia	176	236
8	08-T- choroby układu pokarmowego	7	4
9	09-M- choroby układu moczowego i płciowego	10	5
10	10-N- choroby neurologiczne	36	47
11	11-I- inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia i choroby układu krwiotwórczego	46	35
12	12-C- całkowite zaburzenie rozwojowe	11	17
Razem		386	446

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

Tabela nr 20 Liczba osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem płci

Lp.	Płeć	Ilość osób niepełnosprawnych	
		2014	2015
1	Kobiety	656	732
2	Mężczyźni	596	691
Razem		1252	1423

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Złotowie

Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Znaczący wpływ na możliwość wsparcia osób z niepełnosprawnością w powiecie, mają środki, jakimi dysponuje powiat. Są to środki otrzymywane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację poszczególnych zadań z zakresu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 127, poz. 721 ze zm.). Podkreślić należy, iż otrzymywane środki z PFRON od wielu lat są niewystarczające i tym samym nie zabezpieczają w pełni potrzeb osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie.

Do zadań powiatu realizowanych w ramach w/w ustawy należy:

1. opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - a) rehabilitacji społecznej,
  - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
  - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych,
2. współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt. 1,
3. udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt. 1 oraz rocznej informacji z ich realizacji,
4. podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności,
5. opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności oraz ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa,
6. współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób,
7. finansowanie z Funduszu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do spraw niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
8. dofinansowanie:
  - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,

- e) rehabilitacji dzieci i młodzieży,
  - f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika
9. dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
  10. pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie,
  11. kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu szkolenia oraz rehabilitacji społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej,
  12. współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów,
  13. doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne,
  14. współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Środki Funduszu przekazywane są samorządom powiatowym według algorytmu na zadania wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Ze środków otrzymanych przez powiat według algorytmu należy zapewnić:

- 1) środki na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie, w tym duża część przeznaczona jest na funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej,
- 2) środki na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizowane przez Wydział Oświaty i Promocji w Złotowie.

Tabela nr 21. Wydatkowanie środków PFRON na główne zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej w latach 2012 - 2016

Lp.	Realizowane zadania	2012	2013	2014	2015	2016
1	Rehabilitacja społeczna (likwidacja barier, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny)	617 478	376 898	399 840	373 683	398 082
2	Warsztaty terapii zajęciowej uczestnictwo	2 145 420	2 219 400	2 219 400	2 219 400	2 399 400
3	Rehabilitacja zawodowa	317 000	40 000	130 000	177 558	116 000
4	Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zlecone fundacjom i organizacjom pozarządowym	123 370	191 500	203 200	242 000	231 050
Razem		3 203 268	2 827 798	2 952 440	3 012 642	3 144 532

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej osób niepełnosprawnych. Dotyczy ona niepełnosprawnych osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi. Osoby niepełnosprawne stanowią grupę ludzi, dla których podjęcie pracy zawodowej oznacza nie tylko polepszenie sytuacji finansowej, ale przede wszystkim oznacza zwiększenie poczucia własnej wartości. Zatrudnienie jest swoistą terapią i sprzyja polepszeniu stanu zdrowia. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości samorealizacji poprzez pracę jest w przypadku tych osób szczególnie ważne. Ze względu na istnienie barier społecznych i stereotypów, niepełnosprawni mają istotne trudności w uzyskaniu zatrudnienia, dlatego też znaczna część tych osób rezygnuje w ogóle z jakichkolwiek prób znalezienia wolnych miejsc pracy.

Wszystkie osoby niepełnosprawne bez względu na rodzaj i przyczynę niepełnosprawności mają prawo i powinny korzystać z pomocy w zakresie zatrudnienia i możliwości dostępu do rynku pracy na równi z osobami w pełni sprawnymi, zgodnie z posiadanymi kwalifikacjami i możliwościami.

Rehabilitacja zawodowa ma na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. Do realizacji tego celu, niezbędne jest:

1. dokonanie oceny zdolności do pracy, w szczególności przez:
  - a) przeprowadzenie badań lekarskich i psychologicznych umożliwiających określenie sprawności fizycznej, psychicznej i umysłowej do wykonywania zawodu oraz ocenę możliwości zwiększenia tej sprawności,
  - b) ustalenie kwalifikacji, doświadczeń zawodowych, uzdolnień i zainteresowań,
2. prowadzenie poradnictwa zawodowego uwzględniającego ocenę zdolności do pracy oraz umożliwiającego wybór odpowiedniego zawodu i szkolenia,
3. przygotowanie zawodowe z uwzględnieniem perspektyw zatrudnienia,
4. dobór odpowiedniego miejsca pracy i jego wyposażenie,
5. określenie środków technicznych umożliwiających lub ułatwiających wykonywanie pracy, a w razie potrzeby -przedmiotów ortopedycznych, środków pomocniczych, sprzętu rehabilitacyjnego itp.

Zadania z zakresu **rehabilitacji społecznej** realizowane przez powiatowe centra pomocy rodzinie wynikają z art. 35a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób

niepełnosprawnych. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

1. wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
2. wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
3. likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
4. kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

O dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, jeżeli przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50 % przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

Tabela nr 22 Wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w latach 2012 - 2016.

Lata	Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze			
	Dorośli		Dzieci	
	Liczba	Kwota dofinansowania/zł	Liczba	Kwota dofinansowania/zł
2012	563	314984,04	74	48529,58
2013	366	206033,24	52	53186,46
2014	484	237460,11	67	66924,51
2015	535	235380,20	68	61533,34
2016	597	243674,82	57	45184,32

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Z analizy powyższej tabeli wynika, iż liczba osób ubiegających się o dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze na przestrzeni lat 2012 – 2016

utrzymuje się na wysokim poziomie i ma tendencję wzrostową. Świadczyć to może o postępującym procesie zachorowalności społeczeństwa i tym samym wzrastającej liczbie osób niepełnosprawnych wymagających zaopatrzenia ortopedycznego.

W przeważającej części dofinansowanie to dotyczyło zakupu: aparatów słuchowych, pieluchomajtek, protez kończyn dolnych, materaców przeciwoleżynowych, wózków inwalidzkich, obuwia ortopedycznego, przedmiotów pionizujących, cewników, gorsetów ortopedycznych, aparatu do leczenia bezdechów, obuwia ortopedycznego, itp. Zakup w/w przedmiotów w istotny sposób pozwala osobom niepełnosprawnym na aktywność społeczną, a przede wszystkim ułatwia funkcjonowanie w życiu codziennym.

Sprzęt rehabilitacyjny

Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych mających za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Jest to sprzęt służący do usprawniania zaburzonych funkcji organizmu lub wspomagający proces rehabilitacji.

Dofinansowanie sprzętu rehabilitacyjnego niepełnosprawnym mieszkańcom Powiatu Złotowskiego ma na celu umożliwienie prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych. O dofinansowanie sprzętu zleconego przez lekarza specjalistę mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. Najczęściej dofinansowanym sprzętem rehabilitacyjnym były: rotory, orbitreki, łóżka rehabilitacyjne, materace rehabilitacyjne, piłki, wałki rehabilitacyjne, atlasy do ćwiczeń.

Tabela nr 23 Wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego w latach 2012- 2016.

Lata	Sprzęt rehabilitacyjny			
	Dorośli		Dzieci	
	Liczba osób	Kwota dofinansowania/zł	Liczba	Kwota dofinansowania/zł
2012	11	8699,61	0	0
2013	3	1226,44	1	4500,00
2014	4	3149,00	1	1500,00
2015	5	2352,00	1	720,00
2016	3	2685,20	2	2665,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Z powyższej tabeli wynika, iż potrzeby w zakresie dofinansowania do sprzętu rehabilitacyjnego są różne. Wysokość dofinansowania uzależniona jest od wysokości środków otrzymanych z PFRON. W latach 2015-2016 wynosiła do 40 % zadania

Likwidacja barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Bariery stanowią jeden z najpoważniejszych problemów, z jakimi borykają się osoby niepełnosprawne. W znaczny sposób hamują one proces rehabilitacji społecznej i zawodowej, jak również życia społecznego (dostępność do budynków, w tym użyteczności publicznej).

Stan przystosowania obiektów użyteczności publicznej oraz środków komunikacji jest niezadowolający. Osoba niepełnosprawna, zwłaszcza ta poruszająca się na wózku inwalidzkim, nawet jeżeli zdoła o własnych siłach opuścić mieszkanie, stanie w obliczu kompletnej niemożności działania – wysokie krawężniki na przejściach, brak ogólnie dostępnych przystosowanych środków transportu. Większość obiektów, z których przeciętny obywatel bez trudu korzysta posiada przysłowiowy stopień nie do pokonania dla osób niepełnosprawnych. Brakuje chociażby udogodnień np. dla osób niewidomych i głuchych.

Ta sytuacja z roku na rok ulega polepszeniu (głównie miasto Złotów), ale na terenach wiejskich, nawet obiekty użyteczności publicznej, takie jak urzędy, są często niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności mogą w znacznym stopniu ułatwić sobie wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem poprzez likwidację niżej wymienionych barier:

- architektonicznych – są to wszystkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższym otoczeniu, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne utrudniają swobodę ruchu osobie niepełnosprawnej,
- techniczne – są to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie.
- w komunikowaniu się – są to ograniczenia utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodę porozumiewania się lub przekazywanie informacji.

Wnioski składane do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dotyczą najczęściej: dostosowania łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych, likwidacji progów, poszerzenia otworów drzwiowych do wózków inwalidzkich, budowy podjazdów, a także zakupu: schodolazów, krzeseł toaletowych, podnośników wannowych związanych z likwidacją barier technicznych. W ramach

barier w komunikowaniu się dofinansowania do zakupu: komputera, dzwonka do drzwi, komunikatorów, urządzenia wspomagające odbiór dźwięku, mówika.

Poniższe tabele przedstawiają ilość osób i otrzymane dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2012-2016.

Tabela nr 24 Wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w latach 2012- 2016.

Lata	Likwidacja barier architektonicznych			
	Dorośli		Dzieci	
	Liczba	Kwota dofinansowania/zł	Liczba	Kwota dofinansowania/zł
2012	10	142 029,00	3	23017,13
2013	8	81 185,75	0	0
2014	7	50 767,19	0	0
2015	10	59 557,39	0	0
2016	6	32 900	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Tabela nr 25 Wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych w latach 2012 – 2016.

Lata	Likwidacja barier technicznych			
	Dorośli		Dzieci	
	Liczba	Kwota dofinansowania/zł	Liczba	Kwota dofinansowania/zł
2012	10	27 566,39	0	0
2013	1	3480,00	0	0
2014	3	59573,00	0	0
2015	2	5700,00	0	0
2016	0	0	1	3 300

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Tabela nr 26 Wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się w latach 2012- 2016.

Lata	Likwidacja barier w komunikowaniu się			
	Dorośli		Dzieci	
	Liczba	Kwota dofinansowania	Liczba	Kwota dofinansowania
2012	2	14877,20	3	5491,87
2013	1	2463,19	3	7036,79
2014	0	0	0	0
2015	1	3499,20	2	2009,40
2016	0	0	2	3 763,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki polega na dofinansowaniu działań na rzecz osób niepełnosprawnych podejmowanych przez organizacje pozarządowe np. warsztaty plenerowe, imprezy integracyjne. Przedsięwzięcia te mają na celu rehabilitację społeczną, integrację oraz aktywizację osób niepełnosprawnych.

Tabela nr 27 Wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie do sportu, kultury i turystyki w latach 2012 – 2016.

Lata	Liczba imprez	Kwota dofinansowania/zł
2012	1	43 486,30
2013	1	6000,00
2014	1	6000,00
2015	1	6000,00
2016	3	7682,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Z uwagi na brak środków z PFRON w latach 2013 -2015 w ramach zadania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dofinansowano tylko integracyjną imprezę masową CIS Chcemy Integracji Społeczeństwa.

Turnusy rehabilitacyjne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie realizuje szeroki zakres zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Jednym z działań podejmowanych w celu ograniczenia skutków niepełnosprawności jest umożliwienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji, połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Ze względu na ograniczone środki finansowe w latach 2012 – 2015 turnusy rehabilitacyjne nie były dofinansowane. Natomiast w 2016 roku z dofinansowania skorzystało 28 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz 27 opiekunów, wydatkowano kwotę 56 227,00 zł. W turnusach rehabilitacyjnych uczestniczyło 13 dzieci niepełnosprawnych ze wsi i ich 12 opiekunów.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Jedną z form rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych jest udział w warsztatach terapii zajęciowej. Warsztaty Terapii Zajęciowej są wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką, stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty terapii zajęciowej zmierzają do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osoby niepełnosprawne niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

Na terenie Powiatu Złotowskiego działa pięć Warsztatów Terapii Zajęciowej przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, które posiadają ważne orzeczenie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności ze wskazaniem do terapii zajęciowej. Z prowadzonej w Warsztatach Terapii Zajęciowej rehabilitacji zawodowej i społecznej korzysta 150 osób, które posiadają orzeczenia o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Są to:

1. WTZ w Złotowie prowadzony przez Fundację „CIS-Chcemy Integracji Społeczeństwa w Złotowie” dla 35 osób,

2. WTZ w Jastrowiu prowadzony przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dla 30 osób,
3. WTZ w Krajence prowadzony przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dla 30 osób,
4. WTZ w Okonku prowadzony przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dla 30 osób,
5. WTZ w Lipce prowadzony przez Fundację „CIS-Chcemy Integracji Społeczeństwa w Złotowie” dla 25 osób.

Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd”

W dniu 28 marca 2012 roku Rada Nadzorcza PFRON zatwierdziła do realizacji przez samorzady powiatowe pilotażowy program „Aktywny samorząd”. Umożliwia on samorządom czynne włączenie się w działania na rzecz rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełniają plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programy działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Głównym celem programu było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Powiat Złotowski podpisał umowę nr AS3/000032/15/D w sprawie realizacji pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w dniu 05 kwietnia 2013 roku.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest odpowiedzialne za realizację pilotażowego programu „Aktywny samorząd” od 2015 r. W latach 2012 – 2014 program ten realizowany był przez wydział Oświaty i Promocji w Starostowie Powiatowym. W latach 2012- 2015 udzielono dofinansowania lub refundacji realizując niżej wymienione formy wsparcia:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej

Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;

Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B;

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Zadanie 1- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania;

Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;

Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;

Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;

Zadanie 4 - pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej;

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Tabela nr 28 Wydatkowanie środków PFRON w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” w latach 2012 – 2015.

Moduł programu	Obszar programu/numer zadania	Liczba zrealizowanych wniosków				Kwoty udzielonego dofinansowania			
		2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
I	A-1	2		2		9800,00		10000,00	
	A-2	1				1500,00			
	B-1	10	8	11		47694,86	80996,90	78238,80	
	B-2		2	4			4000,00	8000,00	
	C-1	2	3	2		21000,00	36250,00	14000,00	
	C-2	2		2	2	4980,00		3000,00	3120,00
	C-3		1	1			14000,00	14000,00	
	C-4								
	D	2	1	2	2	1480,00	4158,80	4156,27	3868,18
II	x		24	35	31		55614,00	88705,00	79702,00
Razem		19	39	59	35	86454,86	195019,70	220100,07	86690,18

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Z powyższej tabeli wynika, iż w latach 2012-2015 zrealizowano 152 wnioski i przyznano dofinansowanie w kwocie 588.264,81 zł, w tym:

- Moduł I: 62 wnioski na kwotę 364.243,81 zł,
- Moduł II: 90 wniosków na kwotę 224.021,00 zł.

W ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” osoby niepełnosprawne najbardziej zainteresowane były pomocą w ramach modułu II tj. pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, który od 2013 r. był realizowany przez Powiat Złotowski.

Od czasu rozpoczęcia realizacji Programu do 2015 roku wsparciem objęto łącznie 144 osoby niepełnosprawne z powiatu złotowskiego, z czego:

- 68 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym,
- 69 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności lub orzeczeniem równoważnym,
- 7 dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 r. ż.)

4.2.5. Opieka nad dzieckiem i rodziną

... Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub w przypadku, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa: tego rodzaju opieka może obejmować, między innymi umieszczenie w rodzinie zastępczej, adopcję...

(Konwencja o Prawach Dziecka)

Dziecko ma zagwarantowane prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka, wychowania poza rodziną. Piecza zastępcza jest sprawowana w sytuacji niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodzinę. Formy pieczy zastępczej stanowią wsparcie dla rodzin biologicznych, które przeżywają trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Do zakresu działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie należą wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej, niezastrzeżone na rzecz innych podmiotów.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zm.), w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat. System pieczy zastępczej to: zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

System pieczy zastępczej uwzględnia trzy poziomy oddziaływania: Gmina, Powiat, Samorząd Województwa.

Zgodnie z ustawą, gmina zobowiązana jest do działań z zakresu profilaktyki rodzinnej, jest ona realizowana przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Stworzone zostało stanowisko asystenta rodziny do bezpośredniej pracy z rodziną. jest on kierowany wyłącznie do rodzin, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego,

jego czas pracy jest elastyczny, nienormowany i dostosowany przede wszystkim do rytmu życia rodziny. Asystent ponosi indywidualną odpowiedzialność za wyniki pracy z konkretną rodziną.

Ponadto, dzieciom zapewnia się pobyt w placówkach wsparcia dziennego (np. świetlicach, klubach środowiskowych, ogniskach wychowawczych), które organizują dzieciom czas wolny i pomagają w nauce, przy stałej współpracy z rodzicami. Praca z rodziną jest prowadzona m.in. w formie poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

Za organizację pieczy zastępczej odpowiada powiat, a na podstawie art. 76 ust. 1 cyt. wyżej ustawy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Złotowskim wyznaczone zostało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie.

Do zadań powiatu (własnych i zleconych) należą w szczególności:

- a) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych,
- b) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- c) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- d) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- e) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia rodzinnego o zasięgu ponadgminnym,
- f) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- g) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania: grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- h) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- i) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- j) prowadzenie rejestru danych rodzin zastępczych,
- k) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,

W Powiecie Złotowskim (na dzień 31 grudnia 2016 roku) funkcjonowało 83 rodzin zastępczych, w tym 53 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, 29 rodziny zastępcze niezawodowe, 5 rodzin zastępczych zawodowych.

Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem stanowią zdecydowaną większość wśród rodzin zastępczych funkcjonujących w Powiecie Złotowskim jest ich 58 %, rodziny zastępcze niezawodowe stanowią 33 %, zawodowe rodziny zastępcze stanowią 6%, i 3% placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego.

Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych w Powiecie Złotowskim.

W spokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych przebywało (na dzień 31.12.2016 r.) 72 dzieci, w rodzinach zastępczych niezawodowych 44 dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych 12 dzieci.

Wszystkie dzieci przebywające w rodzinach zastępczych funkcjonujących w Powiecie Złotowskim umieszczone są na podstawie postanowienia sądu.

Liczba dzieci w poszczególnych rodzinach zastępczych uzależniona jest od typu rodziny: wśród rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych dominują rodziny wychowujące jedno lub dwoje dzieci. Rodziny zastępcze zawodowe i z założenia są wielodzietne.

Struktura wiekowa dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w Powiecie Złotowskim jest bardzo zróżnicowana. W rodzinach zastępczych umieszczane są dzieci w wieku od 0 do 18 lat, jednak zdecydowaną większość stanowią dzieci w wieku od 7 do 18 lat. Młodsze dzieci wychowują się najczęściej w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem i zawodowych wielodzietnych niespokrewnionych z dzieckiem rodzinach zastępczych.

Struktura wiekowa rodziców zastępczych:

Rodziny zastępcze w Powiecie Złotowskim stanowią osoby w bardzo różnym wieku - najmłodszy rodzic zastępczy ma 26 lat, a najstarszy 77. Zauważa się prawidłowość, że rodzice zastępczy w rodzinach niezawodowych są młodszy niż rodzice zastępczy w rodzinach spokrewnionych, wynika to zapewne z faktu, że większość rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem stanowią dziadkowie dzieci w nich umieszczonych.

Rodziny zastępcze wszelkiego typu tworzone są w celu zapewnienia pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców z różnych powodów, najczęściej ich niezaradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych spowodowanej alkoholizmem lub innymi uzależnieniami, ubóstwa, sieroctwa, czy ciężkich chorób. Dziecko pozbawione opieki rodziców z wyżej wymienionych

przyczyn powinno być umieszczone w rodzinie zastępczej, a dopiero w sytuacji braku takiej możliwości w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Tabela nr 29 Rodzinna piecza zastępcza w Powiecie Złotowskim w latach 2012-2016.

Typ rodziny rok	2012	2013	2014	2015	2016
Spokrewnione	52	68	50	52	53
Niezawodowe	29	33	31	27	26
Zawodowe	4	4	7	5	5
Razem	85	105	88	84	84

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Tabela nr 30 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Złotowskim w latach 2012-2016.

Typ rodziny rok	2012	2013	2014	2015	2016
Spokrewnione	74	70	71	71	72
Niezawodowe	42	37	43	43	44
Zawodowe	12	11	17	13	15
Razem	128	118	127	127	128

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie

Analiza obecnego stanu rodzinnych form pieczy zastępczej pokazuje, że w 2016 r. były 83 rodziny zastępcze, z czego 53 to rodziny spokrewnione, 26 stanowią rodziny zastępcze niezawodowe, 5 rodzin zastępczych zawodowych. W rodzinach tych zapewniano opiekę dla 128 dzieci, z czego 72 dzieci pozostawało pod opieką rodzin zastępczych spokrewnionych, 44 dzieci pozostawało pod opieką rodzin zastępczych niezawodowych, 12 dzieci pod opieką rodzin zastępczych zawodowych. Z analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że zmniejsza się liczba rodzin zastępczych (w 2012 r. – 85 rodziny, a w 2016 r. – 83). liczba umieszczanych

w rodzinach zastępczych dzieci (w 2012 r. – 128 dzieci, a w 2016 r. - 128) utrzymuje się na tym samym poziomie.

Tabela nr 31 Rozmieszczenia rodzin zastępczych w poszczególnych gminach Powiatu Złotowskiego stan na 31.12.2016 roku.

Gmina	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
Jastrowie	19	28
Okonek	8	11
G i M Złotów	26	44
Zakrzewo	7	9
Tarnówka	4	6
Lipka	5	7
Krajenka	14	23
Razem	84	128

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PCPR w Złotowie.

W Powiecie Złotowskim rodziny zastępcze funkcjonują na terenie 7 gmin: W latach 2012-2016 liczba rodzin oraz dzieci w nich umieszczonych utrzymuje się mniej więcej na stałym poziomie. W ogólnej liczbie rodzin zastępczych zdecydowanie dominują rodziny spokrewnione stanowią ponad 60% wszystkich rodzin.

Tabela nr. 32 Ilość rodzin zastępczych rozwiązanych

Lp.	Przyczyny rozwiązania rodziny zastępczej	Liczba rodzin w 2014r.	Liczba rodzin w 2015r	Liczba rodzin w 2016r
1	Usamodzielnienie	8	5	10
2	Powrót dzieci pod opiekę rodziców naturalnych	4	3	1
3	Adopcja	1	1	1
4	Przeniesienie do placówki	1	2	2

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie

Institutionalna piecza zastępcza w Powiecie Złotowskim

Dziecko, pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej, po wyczerpaniu możliwości znalezienia rodziny zastępczej, umieszczane jest w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Placówka zapewnia całodobową, ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Całodobowy pobyt dziecka w placówce ma charakter przejściowy, do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej. Institutionalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- placówki opiekuńczo - wychowawczej
- regionalnej placówki opiekuńczo - terapeutycznej
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego

Na terenie Powiatu Złotowskiego funkcjonują cztery placówki opiekuńczo-wychowawcze. Dwie z nich są typu rodzinnego. Jest to „SZCZĘŚLIWA TRZYNASTKA” Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Rodzinnego z siedzibą w Okonku i „PROMYK” Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Typu Rodzinnego z siedzibą w Zakrzewie. W w/w placówkach przebywa 17 dzieci.

W związku z wejściem w życie ustawy wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2011 roku Zarząd Powiatu Złotowskiego podjął działania zmierzające do przekształcenia całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej im. dr Janusza Korczaka w Jastrowiu, celem dostosowania standardów opieki i wychowania dzieci i młodzieży do obowiązującego stanu prawnego.

Zarząd Powiatu zdecydował o powierzeniu w ramach konkursu ofert realizacji zadania publicznego z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej tj. zorganizowanie prowadzenie w lokalach znajdujących się w zasobach Powiatu Złotowskiego dwóch całodobowych koedukacyjnych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego - Stowarzyszeniu „Uśmiech Dziecka” w Jastrowiu. Jest to Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „DZWONECZEK” z siedzibą w Jastrowiu ul. Wojska Polskiego 20 i „ZACZAROWANY DOMEK” z siedzibą w Jastrowie ul. Kieniewicza 35. Liczba miejsc w każdej placówce 14.

Powiat Złotowski podpisał umowę ze Stowarzyszeniem na okres od 01.01.2012 r. do dnia 31.12.2014 r., koszt utrzymania dziecka 2.500,00 zł. oraz kolejną od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r., koszt utrzymania dziecka 3.000,00 zł.

Łącznie w placówkach przebywa 45 wychowanków.

Pomoc osobom pełnoletnim opuszczającym pieczę zastępczą.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletniości, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej "osobą usamodzielnianą", w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.

1. Przyznaje się pomoc na:
  - a) kontynuowanie nauki,
  - b) usamodzielnienie,
  - c) zagospodarowanie;
2. Udziela się pomocy w uzyskaniu:
  - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b) zatrudnienia;
3. Zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną.

Osoba usamodzielniana w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 575 z późn. zm.) to osoba, która:

- opuszcza rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną po osiągnięciu pełnoletniości lub
- której pobyt w rodzinnej pieczy zastępczej ustał na skutek śmierci osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą lub osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, w okresie 6 miesięcy przed osiągnięciem przez tę osobę pełnoletniości.

Wymaga podkreślenia, że ww. pomoc nie przysługuje, jeżeli osoba usamodzielniana przebywa w domu pomocy społecznej albo w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym lub przewlekle chorym.

Przyznawanie pomocy, o której mowa, należy do zadań powiatu. Pomoc przyznawana jest lub udzielana nie z urzędu, a jedynie na wniosek osoby usamodzielnianej.

O pomoc, o której mowa w pkt a), może wystąpić osoba usamodzielniana, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 3 lat – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- 1 roku – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Pomoc na kontynuowanie nauki

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznawana jest wówczas, gdy osoba usamodzielniana kontynuuje naukę:

- w szkole,
- w zakładzie kształcenia nauczycieli,
- w uczelni,
- na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia,
- u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Wysokość pomocy wynosi w tym wypadku nie mniej niż 500 zł miesięcznie i przysługuje ona zasadniczo w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

W określonych w ustawie przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki bądź nie przysługuje, bądź – już przyznana – może zostać zawieszona. Pomoc taka nie przysługuje w przypadku, gdy osoba usamodzielniana:

- a) kontynuuje naukę w szkole ponadgimnazjalnej lub uczelni, która zapewnia nieodpłatną naukę i nieodpłatne pełne utrzymanie,
- b) bez uzasadnionych powodów zmieniła trzykrotnie, na tym samym poziomie kształcenia, szkołę, zakład kształcenia nauczycieli lub uczelnię, kurs lub przygotowanie do wykonywania zawodu,
- c) została umieszczona w zakładzie karnym.

Pomoc na usamodzielnienie

Pomoc na usamodzielnienie zostaje przyznana, o ile dochód miesięczny osoby usamodzielnianej nie przekracza 1200 zł. W sytuacji gdy osiągnany dochód jest większy, przyznanie pomocy jest fakultatywne – konkretnie zaś uzależnione od sytuacji mieszkaniowej, dochodowej, majątkowej lub osobistej.

Wielkość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- a) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż 3300 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- b) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:

l) finansowanie:

- świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
- szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,

l) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,

m) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstawaniu zaległości dotyczącej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej,

n) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

o) finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej.

Rodzinna Piecza Zastępcza w Powiecie Złotowskim

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1. rodzina zastępcza:

- spokrewniona (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- niezawodowa (małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka);
- zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna.

2. rodzinny dom dziecka;

3. rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

- nie mniej niż 6600 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
- nie mniej niż 3300 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
- nie mniej niż 1650 zł – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie

Przyznanie pomocy na zagospodarowanie uzależnione jest od miesięcznego dochodu osoby usamodzielnianej. Wysokość dochodu uprawniająca do pomocy i sposób jej określania są w tym wypadku takie same, jak w przypadku pomocy na usamodzielnienie.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia. Pomoc oferowana jest w kwocie nie niższej niż 1500 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 3000 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Tabela 33. Świadczenia dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.

Rok	2012		2013		2014		2015		2016	
	Liczba wychowanków	Wartość pomocy	Liczba wychowanków	Wartość pomocy	Liczba wychowanków	Wartość pomocy	Liczba wychowanków	Wartość pomocy	Liczba wychowanków	Wartość pomocy
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	27	101 876,98	23	100.366,21	23	88.901,33	19	82.867,50	22	88.992,77
Pomoc na zagospodarowanie	3	12.035,00	2	7.941,00	7	19.176,00	3	13.176,00	4	9.666,00
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	4	16.470,00	8	39.534,00	6	28.023	6	28.011,00	5	28.554,00
Suma	34	130.381,98	33	147.841,21	36	136.100,33	28	124.054,50	31	127.212,77

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie

Zgodnie z art. 88 i 89 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem

powiatu realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Złotowie jest udzielanie pomocy i organizowanie wsparcia **osobom pełnoletnim**, które opuściły rodziny zastępcze lub placówki opiekuńczo-wychowawcze.

W latach 2012-2016 pełnoletnim wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej pochodzącym z terenu powiatu Złotowskim lub osiedlającym się na naszym terenie przyznano decyzją i wypłacono: 49 wychowankom świadczenia na kontynuowanie nauki w kwocie 463.004,79 zł, 19 wychowankom świadczenia na zagospodarowanie w formie rzeczowej w kwocie 61.994,00 zł oraz 29 wychowankom świadczenia na usamodzielnienie w kwocie 140.592,00 zł. Ogółem wypłacono usamodzielnianym wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej wypłacono świadczenia na kwotę 665.590,79 zł.

Mieszkania chronione

Powiat dysponuje mieszkaniami chronionymi dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej z siedzibą w Złotów, ul. 8 Marca 5.

O 4 miejsca w mieszkaniu chronionym mogą ubiegać się osoby opuszczające pieczę zastępczą, posiadające status osoby usamodzielniającej się, które kontynuują naukę. Osoby przebywające w mieszkaniu chronionym ponoszą tylko 10 % kosztów jego utrzymania. Mogą w nim przebywać maksymalnie przez okres 2 lat.

4.2.6. System opieki zdrowotnej

Według WHO „Zdrowie jest stanem pełnego, dobrego samopoczucia/dobrostanu fizycznego, psychicznego i społecznego, a jednostki lub grupy muszą mieć możliwość określenia i realizowania swoich dążeń, zaspokajania swoich potrzeb, a także zmiany środowiska bądź radzenia sobie z nim. Dlatego zdrowie jest postrzegane, jako zasób życiowy, a nie cel życia. Zdrowie jest pojęciem pozytywnym obejmującym zasoby osobiste i społeczne oraz możliwości fizyczne, a nie tylko brakiem- obiektywnie istniejącej – choroby, czy niepełnosprawności”.

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu. Na terenie powiatu Złotowskiego zadania z zakresu ochrony zdrowia na podstawie umów zawartych z Wielkopolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia realizują w ramach:

1. Opieki szpitalnej:

- Szpital Powiatowy im. A. Sokołowskiego, Złotów, ul. Szpitalna 28

2. Ambulatoryjnej opieki specjalistycznej:

a) Szpital Powiatowy w Złotowie

- poradnia kardiologiczna
- poradnia urazowo-ortopedyczna
- poradnia chirurgiczna
- poradnia chirurgii onkologicznej
- poradnia reumatologiczna
- poradnia ginekologiczno-położnicza
- poradnia otolaryngologiczna
- poradnia endokrynologiczna
- poradnia zdrowia psychicznego
- poradnia pulmonologiczna

b) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK w Złotowie:

- poradnia endokrynologiczna
- poradnia dermatologii i wenerologii
- poradnia alergologiczna
- poradnia ginekologii i położnictwa
- poradnia pulmonologiczna dla dzieci
- poradnia pulmonologiczna dla dorosłych
- poradnia chirurgii ogólnej
- poradnia kardiologiczna
- poradnia urologiczna

c) Przychodnia Lekarska Panaceum Jerzy Stępień w Złotowie:

- poradnia neurologii dziecięcej
- poradnia medycyny pracy

d) Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MALWA" A. Raca w Złotowie:

- poradnia dermatologiczna
- poradnia diabetologiczna
- poradnia otorynolaryngologiczna
- poradnia położniczo-ginekologiczna
- poradnia reumatologiczna
- poradnia urologiczna
- poradnia endokrynologiczna

e) Femina. Niepubliczny Ginekologiczno - Położniczy Zakład Opieki Zdrowotnej, Złotów, ul. Mickiewicza 27

f) Krymed. NZOZ Poradnia ginekologiczno – położnicza, Złotów, Aleja Piasta 21

g) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MED X. Rentgenodiagnostyka - Ultrasonografia
Krystyna Fonferek – Szuca, Złotów, ul. Norwida 31

h) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medycyny Specjalistycznej ORTHOS
Teresa Łakowicz Filia w Złotowie, ul. Norwida 31

i) Melmed. NZOZ Poradnia chirurgiczna Thomas Jan, Złotów, Aleja Piasta 21

3. Opieki paliatywnej i hospicyjnej:

- Oddział Medycyny Paliatywnej Szpital Powiatowy, Złotów ul. Szpitalna 28
- Hospicjum Domowe Złotów, ul. Szpitalna 28
- Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety Prowincja Toruńska Hospicjum Sióstr Św. Elżbiety Złotów, ul. Panny Marii 7

4. Opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień:

- Oddział Psychiatryczny Szpital Powiatowy w Złotowie
- Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych (Detoksykacyjny) Szpital Powiatowy w Złotowie
- Oddział Leczenia Uzależnień Piecwo 1, gmina Tarnówka

5. Podstawowej opieki zdrowotnej:

- Przychodnia lekarska Panaceum Jerzy Stępień, Złotów, ul. Nieznanego Żołnierza 41
- Przychodnia Medycyny Rodzinnej "ESKULAP", Złotów, ul. Norwida 8
- Przychodnia Rodzinna FAMILIA, Złotów, ul. Norwida 8
- Zespół Diagnostyczno - Leczniczy MEDYK, Złotów, ul. Wielatowska 10
- Ośrodek Medycyny Rodzinnej "MALWA" s.c. Roman Raca, Mariusz Połczyński, Dagmara Raca, Złotów, ul. Spichrzowa 42
- Niepubliczny zakład i Opieki Zdrowotnej A. Zinczenko „Lipka”, ul. Gajowa 2
- Zespół Lekarzy Rodzinnych "MEDJAST" Jastrowie, ul.1 Maja 11
- "Prosmed" Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Jastrowie, ul. 1 Maja 11
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej z Przychodnią Specjalistyczną "HIPOKRATES" Okonek, ul. Niepodległości 34
- Przychodnia Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów „ZDROWIE”, Krajenka, ul. Wł. Jagiełły 28A
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Lekarza Rodzinnego Dorota Domagalska, Krajenka, ul. Młyńska 5
- Przychodnia Medycyny Rodzinnej " Medicus" Piotr Kalamat Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Tarnówka ul. Niepodległości 22
- Gabinet Lekarza Rodzinnego M. Paluszak Jutrzenka, Zakrzewo, ul. Sportowa 5
- Ośrodek Medycyny Rodzinnej Roman Medyk, Zakrzewo ul. J. Osmańczyka 7

- Ośrodek Medycyny Rodzinnej s.c. Wojciech Liwandowski, Halina Zbawiona-Liwandowska, Radawnica, ul. Człuchowska 1
- Wigor s.c. Przychodnia lekarska, Kleszczyna, gmina Złotów

6. Rehabilitacji leczniczej:

- Oddział Rehabilitacji i Fizjoterapii Szpital Powiatowy Złotów, ul. Szpitalna 28

7. Świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych:

- Agencja Usług Opiekuńczo-Pielęgniarskich Złotów, ul. Moniuszki 9
- Zakład Opieki Zdrowotnej Pielęgniarek Środowiskowo- Rodzinnych i Położnej Środowiskowo- Rodzinnej s.c. "MEDYK" Krajenka, ul. Szkolna 15
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Szpital Powiatowy, Złotów ul. Szpitalna 28
- Zakład Opiekuńczo Leczniczy Danuta Kukwicz-Pietrzyca, Złotów, ul. Wodociągowa 22

5. ANALIZA SWOT sytuacji społecznej na terenie Powiatu Złotowskiego

Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron polityki rozwiązywania problemów społecznych oraz badania szans i zagrożeń jakie stoją przed strategią rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Złotowskim

1. Obszar: Pomoc społeczna, w tym kształtowanie świadomości w sferze pomocy społecznej oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie lokalnych programów wsparcia z zakresu pomocy społecznej w tym dla osób niepełnosprawnych. • Organizacje pozarządowe o znacznym potencjale działania. • Profesjonalizm kadr pomocy społecznej • Zwiększenie zakresu usług realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. • Otwartość na problemy społeczne, • Potencjał demograficzny – znaczna ilość osób w wieku produkcyjnym, • Wykorzystanie funduszy unijnych jako dodatkowego źródła finansowania. • Możliwość pozyskiwania przez organizacje pozarządowe środków gminnych, unijnych, • Zatrudnianie w gminach asystentów rodziny,	<ul style="list-style-type: none"> • Koncentracja problemów w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. • Narastanie zjawiska "wyuczonej bezradności" • Roszczeniowa postawa klientów pomocy społecznej. • Niska dostępność specjalistycznego wsparcia i terapii dla osób potrzebujących. • Utrwalony w społeczeństwie negatywny wizerunek klienta pomocy społecznej, • Występowanie problemów związanych z przemocą w rodzinie, uzależnieniami oraz bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, • Ograniczone środki finansowe, • Ograniczenie funkcjonowania OPS – przepisy ustawy, • Dużo dokumentacji, za mało czasu na

<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie psychologa-psychoterapeuty, • Realizacja gminnych programów pomocowych (Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie), • Dobra znajomość środowiska, • Dysponowanie stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych – aktywnie działająca GKRPA, • Objęcie przez OPS pomocą rodzin zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, • Funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego w zakresie udzielania pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz skierowane do osób stosujących przemoc, • Pomoc rodzinom zgodnie z ustawą świadczeniach rodzinnych oraz ustawą o pomocy uprawnionym do alimentów, • Świadomość mieszkańców na temat miejsc, w których mogą uzyskać pomoc, • Realizacja programów pomocowych współfinansowanych ze środków zewnętrznych (dożywianie, program pięćset plus, asystent rodziny itp.). 	<p>pracę socjalną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak chęci podopiecznych OPS do zmiany swojej aktualnej sytuacji, • Ubożenie społeczeństwa, • Brak zatrudnionego superwizora, • Ograniczone środki finansowe na programy związane ze wsparciem i akcje społeczne adresowane do rodzin.
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój sektora małej przedsiębiorczości – zwiększenie liczby miejsc pracy, • Pełniejsze zaspokojenie potrzeb mieszkańców przy podjęciu wspólnych działań jednostek i organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy społecznej, • Pokazywanie pozytywnych wzorców osób, rodzin i środowisk, • Współpraca jednostek pomocy społecznej z mediami, • Zwiększenie tolerancji na inność, • Utworzenie wielu innych placówek rozszerzających ofertę z zakresu pomocy społecznej adresowanych do społeczeństwa, • Łączenie potencjałów administracji samorządowej i organizacji pozarządowych, • Inicjowanie rozwoju wolontariatu, • Wspieranie działań samopomocowych z zakresu pomocy społecznej, • Rozwój współpracy istniejących już instytucji pomocy społecznej, • Integracja z UE – możliwości pozyskiwania dodatkowych środków zewnętrznych, • Umiejętność stosowania prawa przez podmioty działające w sferze pomocy społecznej, • Większa otwartość instytucji samorządowych na współpracę 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa, • Niespójny system prawny w zakresie pomocy społecznej, • Zniechęcenie ludzi do zmiany sytuacji, • Stanowienie aktów prawnych i poszerzanie kompetencji instytucji pomocy społecznej bez zapewnienia środków finansowych, • Nierównomierny podział zadań pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, • Zniechęcenie ludzi do zmiany sytuacji, • Niż demograficzny – zwłaszcza mała liczba urodzeń w gminach wiejskich, • Niestabilny system prawny, • Umocnienie się postawy roszczeniowej świadczeniobiorców wobec pomocy społecznej wskutek nadmiernego wsparcia, wyuczona bezradność, • Negatywne wzorce zachowań społecznych, • Obarczanie samorządów lokalnych kolejnymi zadaniami w nieproporcjonalnej wielkości do środków budżetowych, • Długotrwałe uzależnienie rodzin od korzystania z pomocy społecznej, • Brak wsparcia osób dotkniętych kryzysem, • Upadek autorytetu społecznego, nasilający się rozpad więzi społecznych i zanik kontroli społecznej, • Duża odległość od centrów

<p>z organizacjami pozarządowymi, w zakresie zadań pomocy społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywne zasoby ludzkie, • Lansowanie polityki prozatrudnieniowej, • Przywiązanie do tradycyjnych wartości: rodziny, ojczyzny, Kościoła, pracy, tradycji i edukacji wzywających do pomocy drugiemu, • Tworzenie i realizacja programów pomocowych na rzecz mieszkańców powiatu znajdujących się w trudnej sytuacji. 	<p>edukacyjnych, kulturalnych szczególnie młodzieży wiejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca bierność i niezaradność ludzi znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, • Nierównomierny podział zadań pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, • Migracja ludzi wykształconych, • Trudności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na działania z zakresu organizowania społeczności lokalnych, • Powstawanie chorób związanych z uzależnieniem od środków zmieniających świadomość, • Słaba oferta wsparcia animacyjnego w miejscu zamieszkania, • Brak kompleksowej mapy zasobów oraz potrzeb osób starszych, • Złe schematy radzenia sobie z problemami, • Dziedziczenie postaw i zachowań rodziców uzależnionych, • Zwiększająca się liczba czynników uzależniających – telewizja, internet, gry komputerowe, • Ograniczenie ponadlokalnych środków finansowych na rzecz wsparcia i pomocy.
---	---

2. Obszar: Bezrobocie, rynek pracy w Powiecie Złotowskim.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca władz samorządowych z instytucjami i organizacjami na rzecz realizacji programów z zakresu bezrobocia, pomocy społecznej, ochrony zdrowia. • Różnorodność form wsparcia dla osób bezrobotnych proponowanych przez PUP. • Możliwość skutecznego pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych. • Realizacja programów gminnych i powiatowych. • Efektywność instytucji w pozyskiwaniu środków EFS i Funduszu Pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone możliwości znalezienia pracy pomimo dodatkowych programów aktywizujących. • Niedostosowanie kierunków kształcenia w powiecie Złotowskim do potrzeb lokalnego rynku pracy. • Niestabilna sytuacja na rynku pracy. • Trudna sytuacja na rynku pracy wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. • Zbyt niska oferta pracy. • Bierna postawa osób nieaktywnych zawodowo. • Brak motywacji do podnoszenia poziomu wiedzy z powodu trudności ze znalezieniem pracy. • Wysoka stopa bezrobocia. • Mała gotowość do podwyższania i uzupełnienia kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskanie środków finansowych pochodzących z funduszy unijnych na przekwalifikowanie bezrobotnych w kierunku wykonywania zawodów poszukiwanych na rynku pracy, • Pełniejsze zaspokojenie potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa, • Odływ wykwalifikowanej kadry poza granice kraju, • Niestójny system prawny w zakresie pomocy społecznej, • Emigracja zarobkowa wykształconych

<p>bezrobotnych mieszkańców przy podjęciu wspólnych działań jednostek i organizacji pozarządowych działających na rzecz pomocy społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie rynku pracy dzięki tworzeniu gospodarstw agroturystycznych, • Dotacje dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej (m.in. dotacje bezzwrotne), • Szkolenia dla osób bezrobotnych ze środków unijnych na potrzeby grupowe lub indywidualne, • Jednorazowe dofinansowanie zakładu pracy do utworzenia stanowiska pracy (refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy), • Lansowanie polityki prozatrudnieniowej, • Zwiększenie szans powrotu na rynek osobom niepełnosprawnym, • Prowadzone szkolenia osób zarejestrowanych jako bezrobotne w kierunku przekwalifikowania się lub założenia własnej działalności gospodarczej. 	<p>ludzi,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roszczeniowa postawa wobec pomocy społecznej, wyuczona bezradność, • Ubogi rynek pracy, • Mała inicjatywa społeczności lokalnej zwłaszcza pracodawców do tworzenia miejsc pracy w tym zatrudniania osób niepełnosprawnych, • Niska mobilność osób bezrobotnych, • Zbyt mała liczba zakładów pracy, • Duża odległość od centrów edukacyjnych szczególnie młodzieży wiejskiej, • Trudności w zdobyciu stypendiów.
---	---

3. Obszar: opieka nad dzieckiem i rodziną.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny, wspieranie rozwoju i promowanie pieczy zastępczej, • Funkcjonowanie wystarczającej na potrzeby powiatu liczby rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> • Dysfunkcje rodziny spowodowane przez migracje zarobkowe, • Zwiększająca się liczba rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Mała liczba kandydatów na rodziców

<p>zastępczych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonowanie na terenie Powiatu Złotowskiego dwóch placówek opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, i dwóch placówek typu socjalizacyjnego • Dostępna oferta szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych i dla istniejących rodzin zastępczych. • Tworzenie grup wsparcia, • Pozyskiwanie środków finansowych z funduszu UE i innych źródeł zewnętrznych na realizację zadań wspierających rodziny i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. • Wsparcie finansowe rodzin zastępczych - udzielanie świadczeń fakultatywnych. • Wspieranie pełnoletnich i usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej (pomoc finansowa, prawna, psychologiczna, praca socjalna). • Wykwalifikowana kadra. 	<p>zastępczych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby dzieci o specjalnych i specjalistycznych potrzebach edukacyjnych, • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, • Wielopropoblemowość rodzin, osłabienie więzi rodzinnych, • Brak rodzin zastępczych specjalistycznych,
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój rodzinnych form opieki nad dzieckiem, • Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia dziecka i rodziny, • Podejmowanie działań mających na celu zapobieganie marginalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby dzieci o specjalnych i specjalistycznych potrzebach edukacyjnych, • Brak kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze specjalistyczne, • Niestabilność uregulowań prawnych,

<p>i wykluczeniu społecznemu rodzin,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost jakości usług skierowanych do dziecka i rodziny poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników oraz permanentne dostosowywanie tych usług do potrzeb dziecka i rodziny, • Zwiększanie potencjału i aktywności organizacji pozarządowych w obszarze pomocy i wsparcia dziecka i rodziny i młodzieży. 	<ul style="list-style-type: none"> • Uzależnienie rodzin od wsparcia pomocy społecznej, • Niedostateczna konsolidacja działań instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy dziecku i rodziny.
---	--

4 Obszar: Marginalizacja grup społecznych, patologie społeczne, przestępczość, uzależnienia, bezdomność.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja programów gminnych i powiatowych, • Sprawnie działające jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne, • Upowszechnianie zasad bezpiecznego życia, • Podejmowanie działań interdyscyplinarnych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, • Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”, • Współpraca pomiędzy fachowcami różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ukrywanie zjawiska przemocy domowej, rówieśniczej, • Niska wrażliwość społeczna na przemoc w rodzinie, przestępczość i patologie społeczne, • Niewystarczająca dostępność specjalistycznego wsparcia na rzecz osób doświadczających kryzysu, • Brak spójnego systemu współpracy instytucji zajmujących się pomocą w sytuacjach kryzysowych, • Brak wiedzy na temat rzeczywistej skali występowania przemocy domowej, • Brak kompleksowego wsparcia ofiar przemocy, • Brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej,

<ul style="list-style-type: none"> Realizacja programów profilaktyki i wychowawczego w szkołach, 	<p>mieszkań socjalnych, poradni rodzinnej, centrum terapeutycznego dla młodzieży,</p> <ul style="list-style-type: none"> Nieskuteczne przepisy w przypadku sprawców przemocy i osób uzależnionych, brak faktycznego wpływu i narzędzi mobilizujących do współpracy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie, Promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy, Ułatwienie dostępu do pomocy, Możliwość realizacji wspólnych projektów z organizacjami pozarządowymi, Wykorzystywanie mediów do szerzenia wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby rodzin zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, Wzrastająca liczba dzieci i młodzieży podejmujących zachowania ryzykowne, Bagatelizowanie skali i skutków zjawiska przemocy w rodzinie, Niewystarczające, czasami nieskuteczne działania realizowane przez służby w ramach procedury NK.

5.Obszar: Niepełnosprawność, problemy osób starszych oraz długotrwale chorych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, Istniejące placówki wspomagające osoby niepełnosprawne (WTZ, ośrodki rehabilitacji) Działalność Poradni Pedagogiczno – 	<ul style="list-style-type: none"> Brak pełnych danych o rzeczywistej liczbie i skali potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie, Niewielka liczba kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych,

<p>Psychologicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Doświadczona i wykształcona kadra pracująca z osobami niepełnosprawnymi, • W pełni wykorzystywane środki PFRON na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej, • Funkcjonowanie na terenie powiatu Złotowskiego pięciu warsztatów terapii zajęciowej, • Upowszechnianie informacji dotyczącej praw i problemów osób niepełnosprawnych, • Umiejętność pozyskiwania środków z zewnątrz (dotacje MPRiPS, środki PFRON, środki UE), • Udzielanie wsparcia pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczona liczba szkoleń dla kadry realizującej pomoc osobom starszym i osobom niepełnosprawnym, • Niska świadomość pracodawców w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych, • Istniejące bariery architektoniczne w dostępie do infrastruktury społecznej dla osób niepełnosprawnych, • Brak domu pomocy społecznej dla osób starszych, • Brak zakładów aktywności zawodowej, • Brak wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego, • Zagrożenie demograficzne, starzejące się społeczeństwo, • Niewystarczające instrumenty wspomagające opiekunów osób niepełnosprawnych, • Ograniczenia finansowe osób starszych wynikające z niskich rent i emerytur.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, • Współpraca jednostek i organizacji pozarządowych w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym, • Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej, • Rozwój wolontariatu, • Aktywizacja zawodowa i społeczna 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujący proces starzenia się ludności, • Pogorszenie kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych, starszych i ich rodzin, • Wzrastające zapotrzebowanie na lokalne usługi opiekuńcze i stacjonarne, • Wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej w związku z długotrwałą i ciężką chorobą, • Niewystarczające środki finansowe na

<p>osób niepełnosprawnych ze środków EFS,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie funduszy unijnych na inwestycje służące osobom niepełnosprawnym, • Wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych, • Upowszechnienie problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw. 	<p>rehabilitację osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niestabilne i niejasne przepisy prawne.
---	--

6. Obszar: System opieki zdrowotnej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo dobra dostępność do placówek opieki zdrowotnej, • Działalność Powiatowego Szpitala • Zakład opiekuńczo – leczniczy • Oddział leczenia uzależnień • Działalność Niepublicznego Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczy • Funkcjonowanie hospicjum • Wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych, • Pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej na poprawę jakości i dostępności do ochrony zdrowia w powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i badań diagnostycznych oraz rehabilitacji (limity, długi czas oczekiwania), • Niedostateczna wiedza mieszkańców powiatu na temat profilaktyki i promocji zdrowia, • Niewystarczająca liczba miejsc w Publicznym Oddziale Zakładu Opieki Długoterminowej, • Niewystarczająca w stosunku do potrzeb opieka paliatywna i geriatryczna, • Niewydolność systemu zarządzania i finansowania ochrony zdrowia oraz emigracja wykwalifikowanego personelu medycznego, • Brak poradni zapewniającej opiekę psychiatryczną dla dzieci i młodzieży.
Szanse	Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> • Pogłębienie wiedzy na temat zdrowia, korzystanie z badań profilaktycznych, zachęcanie do zdrowego stylu życia, wczesne wykrycie chorób, • Wzrost w świadomości społeczeństwa znaczenia promocji zachowań prozdrowotnych, • Wpływ postępu medycyny na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych, • Pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej na poprawę jakości dostępności do ochrony zdrowia w powiecie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych, zawierane z NFZ – głównym płatnikiem, • Długi okres oczekiwania na rehabilitację i zabiegi specjalistyczne z NFZ – u, • Niedobory kadrowe w niektórych grupach zawodowych i specjalnościach medycznych (pielęgniarki, lekarze specjaliści), • Postępujący proces starzenia się ludności pozbawionej opieki geriatrycznej, • Występowanie chorób cywilizacyjnych (łatwa dostępność do zakupu używek, brak chęci korzystania z badań profilaktycznych).
---	--

6. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE STRATEGII

MISJA

Skuteczna polityka społeczna w powiecie złotowskim dąży do zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa socjalnego i zdrowotnego, opieki nad rodziną, edukacji i rehabilitacji osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie samodzielnego rozwiązywania swoich problemów i pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Instytucje posiadające wiedzę o potrzebach i problemach społecznych współpracują ze sobą działając na rzecz potrzebujących.

I CEL STRATEGICZNY

WSPIERANIE RODZIN ORAZ ZAPEWNIENIE OPIEKOM DZIECIOM I MŁODZIEŻY

1.1.Cel operacyjny:

Pomoc rodzinom w wypełnianiu podstawowych funkcji oraz dzieciom pozbawionym opieki

Działania:

1. Wspieranie rodzin biologicznych w środowisku zamieszkania oraz udzielanie im pomocy w przezwyciężaniu problemów, w tym opiekuńczo-wychowawczych i materialnych.
2. Rozwijanie form pracy socjalnej z rodzinami, upowszechnianie funkcji asystenta rodzinnego.
3. Opracowywanie i realizowanie projektów i programów na rzecz rodziny i dziecka, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
4. Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci.
5. Współpraca z gminami, jednostkami organizacyjnymi gminnymi i powiatowymi w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Realizatorzy: -OPS- PCPR, -PPP, - szkoły- organizacje pozarządowe

Źródła finansowania :środki własne powiatu i gminy, EFS, UE, inne źródła

Termin realizacji 2017-2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pomocą w celu przezwyciężenia problemów, w tym opiekuńczo - wychowawczych i materialnych,
- liczba udzielonej pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w niekorzystnej sytuacji finansowej,
- liczba asystentów rodziny i rodzin objętych ich wsparciem,
- liczba zrealizowanych programów,
- liczba spotkań konsultacyjno-doradczych dla rodziców ze specjalistami- psychologami, pedagogami
- liczba dzieci objętych pomocą,

1.2.Cel operacyjny

Usamodzielnienie wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

Działania

1. Tworzenie i realizacja programów usamodzielnienia.
2. Finansowanie pomocy wychowankom w procesie usamodzielnienia.
3. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i w uzyskaniu zatrudnienia wychowankom opuszczającym pieczę zastępczą.
4. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z osobami usamodzielnianymi oraz zapewnienie im dostępu do wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
5. Pozyskiwanie środków unijnych na wspieranie wychowanków w procesie wchodzenia w dorosłe życie.

Realizatorzy: - PCPR, - PUP, - OPS,

Źródła finansowania: środki własne powiatu, środki EFS i UE oraz inne źródła

Termin realizacji: 2017-2023

Wskaźniki monitoringowe

- liczba osób usamodzielnianych realizujących indywidualne programy usamodzielnienia,
- liczba osób usamodzielnianych objętych wsparciem finansowym i materialnym,
- liczba osób usamodzielnianych, którym udzielono pomocy w uzyskaniu zatrudnienia,
- wysokość udzielonych świadczeń,
- liczba osób usamodzielnianych korzystających z pomocy psychologicznej,
- liczba mieszkań chronionych,
- liczba usamodzielnianych biorących udział w projekcie unijnym,

1.3. Cel operacyjny

Promocja i rozwój zastępczej formy opieki.

Działania

1. Kontynuowanie i zintensyfikowanie działań w zakresie propagowania idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwijanie zastępczej opieki rodzinnej poprzez stałe pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych.
2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
3. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym pieczę zastępczą, a w szczególności w ramach grup wsparcia.
4. Podnoszenie kwalifikacji przez kadrę organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Realizatorzy: - PCPR - OPS, - organizacje pozarządowe, - kościół

Źródła finansowania: środki własne powiatu i gminy, EFS, UE i inne źródła

Termin realizacji: 2017- 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych,
- liczba nowopowstałych rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej,
- liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze,
- liczba spotkań w ramach grupy wsparcia,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa,
- liczba pracowników korzystających ze szkoleń

II CEL STRATEGICZNY

PRZECIWDZIAŁANIE PATOLOGIOM WYSTĘPUJĄCYCH W RODZINACH

2.1. Cele operacyjny :

Zapobieganie i ograniczenie zjawiska uzależnienia i przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
2. Realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla sprawców.

3. Stworzenie prawnego systemu pomocy społecznej pomagającego osobom i rodzinom przezwyciężyć trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać samodzielnie.
4. Spotkania mające za zadanie podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.
5. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Realizatorzy: -PCPR, - OPS,- Policja,- Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,- Szkoły,- Organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: środki własne gminy, miasta i powiatu, środki EFS, UE, inne źródła

Termin realizacji: 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych wsparciem,
- liczba zespołów interdyscyplinarnych oraz liczba osób objętych ich oddziaływaniem,
- liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- liczba osób korzystających z poradnictwa prawnego,
- liczba osób korzystających z pomocy psychologicznej,
- liczba przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba zorganizowanych spotkań dotyczących przemocy w rodzinie,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia

2.2. Cel operacyjny

Wspieranie i rozwijanie działań na rzecz rodzin i osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej oraz dotkniętych różnymi uzależnieniami.

Działania:

1. Realizacja kampanii edukacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, uwrażliwiających dzieci i młodzież na problem przemocy.

Realizatorzy: - PCPR, -OPS,- Policja,- Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Szkoły,- Organizacje pozarządowe,

Źródła finansowania: środki własne gminy i powiatu, miasta EFS, UE i inne źródła

Termin realizacji: 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba zorganizowanych kampanii, spotkań, wydarzeń,
- liczba osób biorących w nich udział,
- liczba zrealizowanych programów
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w spotkaniach o tematyce przemocy i uzależnieniach,

III CEL STRATEGICZNY

WSPIERANIE OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNYCH I DŁUGOTRWALE CHORYCH

3.1. Cel operacyjny

Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie wykluczeniu osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych.

Działania:

1. Opracowanie programów i projektów aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne.
2. Wzmacnianie aktywności społecznej i integracji osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych poprzez dostosowanie oferty wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych do ich potrzeb.
3. Prowadzenie kampanii społecznych upowszechniających prawa i potrzeby osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych.
4. Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do instytucji, urzędów, miejsc użyteczności publicznej i świadczonych usług poprzez likwidację barier architektonicznych i urbanistycznych.
6. zwiększenie środków finansowych na pomoc dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Realizatorzy: - Starostwo Powiatowe, - PCPR, - organizacje pozarządowe, - Urzędy Miejskie i Gminne

Źródła finansowania: Środki własne gminy, miasta i powiatu, środki EFS

Termin realizacji: 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba programów, wydarzeń, organizacji pozarządowych
- liczba osób objętych programami
- liczba zlikwidowanych barie

3.2. Cel operacyjny

Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Działania:

1. Działania na rzecz zwiększenia poziomu wykształcenia, kwalifikacji zawodowych opiekunów osób niepełnosprawnych.
2. Objęcie osób niepełnosprawnych instrumentami i usługami rynku pracy.
3. Wspieranie i aktywizowanie działań pracodawców tworzących miejsca pracy dla niepełnosprawnych.
4. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla organizacji pozarządowych - pomoc w pozyskiwaniu środków na prowadzenie działalności.

Realizatorzy: PUP -placówki oświatowe

Źródła finansowania: Środki własne powiatu, środki PUP, środki EFS

Termin realizacji: 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z doradztwa zawodowego, szkoleń
- liczba osób niepełnosprawnych otrzymujących wsparcie w uzyskaniu zatrudnienia

3.3. Cel operacyjny

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych, starszych i długotrwale chorych.

Działania:

1. Pomoc w postaci usług opiekuńczych i rehabilitacyjnych.
2. Rozwój infrastruktury zapewniającej opiekę i rehabilitację.
3. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, barier w komunikowaniu się, barier technicznych zgodnie z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.
4. Refundacja zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.
5. Bezpłatne wsparcie psychologiczne i poradnictwo prawne.
6. Promowanie i wspieranie wolontariatu.

Realizatorzy: -PCPR,- OPS, -PFRON, -organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: Środki własne gminy, miasta i powiatu, środki PFRON, środki EFS

Termin realizacji : 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba nowych form usług dla osób niepełnosprawnych
- liczba niepełnosprawnych korzystających z dofinansowań na likwidację barier architektonicznych, barier w komunikowaniu się, barier technicznych

- liczba osób korzystająca z dofinansowań do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego
- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego i prawnego)
- liczba organizacji, instytucji zaangażowanych w rozwój wolontariatu
- liczba pozyskanych wolontariuszy

IV CEL STRATEGICZNY

AKTYWIZACJA OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM.

4.1. Cel operacyjny

Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Działania

1. Udzielanie przez PUP pomocy w znalezieniu pracy bezrobotnym i poszukującym pracy poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, informacje zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy.
2. Zmniejszenie skutków bezrobocia, ubóstwa poprzez przyznawanie i wypłacanie przez PUP zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia oraz udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej.

Realizatorzy: PUP, -OPS, -organizacje pozarządowe,

Źródła finansowania: środki własne gminy, powiatu, środki EFS, UE

Termin realizacji: 2017 - 2013

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób bezrobotnych
- liczba ofert pracy
- liczba programów skierowanych dla osób bezrobotnych upowszechniających wiedzę o poruszaniu się na rynku pracy
- liczba osób objętych pomocą finansową z tytułu bezrobocia

4.2. Cele operacyjny

Promowanie zatrudnienia i zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy.

Działania:

1. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznych.
2. Promowanie w powiecie podmiotów ekonomii społecznych.
3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych, ubogich i bezdomnych oraz z kościołem.

4. Dostosowanie kierunków kształcenia w powiecie do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz promowanie szczególnie wśród młodzieży, idei planowania rozwoju zawodowego.
5. Upowszechnianie zatrudnienia w ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu szczególnie prace społecznie - użyteczne, roboty publiczne, prace interwencyjne, staże, przygotowanie zawodowe, doposażenie miejsc prac.
6. Organizowanie szkoleń, doradztwa dotyczącego samo zatrudnienia oraz wsparcie osób rozpoczynających działalność gospodarczą

Realizatorzy: -PUP, -OPS, - organizacje pozarządowe,

Źródła finansowania: środki własne gminy, powiatu, środki EFS, UE, środki jednostek oświatowych, inne źródła

Termin realizacji: 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba zrealizowanych projektów, programów skierowanych dla osób bezrobotnych i osób nimi objętych
- liczba podejmowanych inicjatyw wraz z jednostkami pomocy społecznej w celu wsparcia osób zagrożonych bezrobociem, ubóstwem,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba kierunków kształcenia dostosowanych do rynku pracy,
- liczba osób odbywających staże, przygotowania zawodowe, prace społecznie- użytecznych, zatrudnionych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych,
- ilość nowych miejsc pracy utworzonych poprzez sfinansowanie wyposażenia lub doposażenia tworzonych stanowisk pracy,
- liczba przeprowadzonych szkoleń,
- liczba osób podejmujących z powodzeniem działalność gospodarczą

V CEL STRATEGICZNY

POPRAWA STANU ZDROWIA I ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPECJALISTYCZNYCH

5.1. Cel operacyjny :

Zwiększenie dostępu do usług medycznych.

Działania:

1. Poprawa jakości świadczonych usług przez placówki medyczne.
2. Doposażenie jednostek służby zdrowia w sprzęt medyczny i rehabilitacyjny.
3. Zwiększenie liczby miejsc w Zakładzie Opieki Długoterminowej.

4. Dążenie do zwiększenia liczby placówek zdrowotnych świadczących usługi w zakresie zdrowia psychicznego.
5. Dążenie do zwiększenia liczby placówek zdrowotnych świadczących usługi w zakresie zdrowia psychicznego.

Realizatorzy: ZOZ-y, jednostki służby zdrowia

Źródła finansowania: NFZ, środki powiatu, środki EFS, dotacje celowe

Termin realizacji: 2017 - 2013

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób korzystających z usług medycznych
- liczba zakupionego sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego
- liczba nowo zatrudnionych lekarzy specjalistów

5.2. Cel operacyjny :

Poprawa zdrowia mieszkańców powiatu złotowskiego.

Działania:

1. Propagowanie zdrowego stylu życia.
2. Edukacja mieszkańców w zakresie zdrowia, w tym zdrowia psychicznego i zaburzeń psychicznych.
3. Wspieranie działań profilaktycznych z zakresu zapobiegania chorobom cywilizacyjnym.

Realizatorzy: ZOZ-y, jednostki służby zdrowia, placówki oświatowe, jednostki samorządowe, organizacje pozarządowe

Źródła finansowania: NFZ, środki własne gminy, miasta i powiatu, środki EFS, dotacje celowe

Termin realizacji: 2017 - 2023

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba zrealizowanych programów, kampanii,
- liczba osób biorących udział w realizowanych akcjach propagujących zdrowy styl życia,
- liczba przeprowadzonych badań profilaktycznych oraz osób które z nich skorzystały.

7. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji.

Proces monitoringu będzie służył identyfikacji osiągniętych wskaźników i rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami Strategii. Do oceny i obserwacji wdrażanych działań i zaplanowanych celów w Strategii przydatne nam będą wskaźniki monitoringowe. W tym celu, aby móc jasno określić stopień efektywności realizacji strategii, dla każdego celu wyznaczono wskaźniki oceny efektywności jego realizacji. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższenie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko, jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także, jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

8. Podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Złotowskiego na lata 2017-2023 jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych celów. Opracowana strategia wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględnia potrzeby mieszkańców powiatu i prowadzi do realizacji założonej misji.

Realizacja celów zapisanych w dokumencie strategicznym możliwa będzie dzięki wspólnej pracy wszystkich zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców Powiatu Złotowskiego. Zbudowana siatka celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań uwzględnia najistotniejsze obszary życia społecznego, które winny być sferą oddziaływania. Istotne znaczenie w realizacji strategii mają partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Dlatego też czas realizacji strategii określa się do 2023 roku, aby nie tylko

zrealizować cele, ale także wyzwolić pewną aktywność środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania ważnych dla powiatu problemów społecznych. Określony w ten sposób kształt strategii otwiera instytucjom niepublicznym wiele możliwości, nie tylko uczestnictwa w ogólnym systemie pomocy mieszkańcom powiatu znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, ale także daje możliwości pozyskiwania środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można jeszcze uwzględnić w dokumencie, wybrano te najpilniejsze i najważniejsze, a za kryterium wyboru przemawiały praktyczne możliwości realizacji działań, zorientowanych przede wszystkim na przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków problemów społecznych oraz aktywizację zaniedbanych środowisk, ze wskazaniem wybranych instrumentów realizacji i niektórych partnerów społecznych. W zależności od potrzeb społecznych, w przyszłości proces wdrażania i monitorowania strategii może zostać zmodyfikowany i usprawniony na korzyść mieszkańców naszego powiatu.

Należy pamiętać, że strategia jest tylko konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia mieszkańców powiatu.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Jadwiga Harbuzińska-Turek